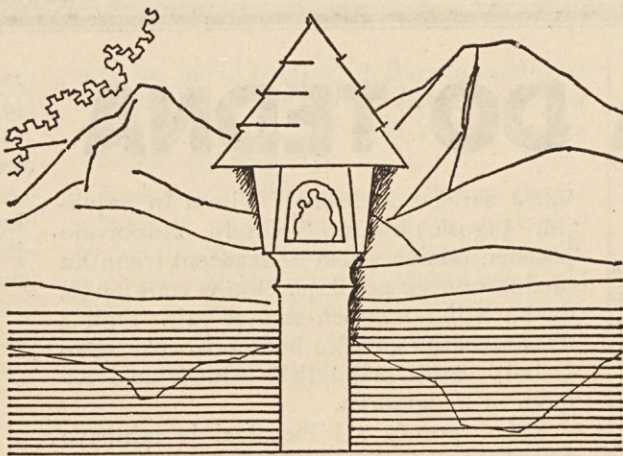

NAS TEDNIK

KULTURNO POLITIČNO GLASILO

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt **P. b. b.**

LETNIK XXI. / ŠTEVILKA 37

CELOVEC, DNE 11. SEPTEMBRA 1969

CENA 2.50 ŠILINGA

Saint Germain — zaključek in začetek

Pred petdesetimi leti — v sredo, dne 10. septembra 1919, ob 11. uri — je bila v gradu Saint-Germain-en-Laye podpisana mirovna pogodba, ki je zaključila nemirno in krvavo obdobje prve svetovne vojne. Pogodbo so sklenile Združene države Amerike, Anglija, Francija, Italija, Japonska in vrsta drugih z aliiranimi silami asociirane politične tvorbe z ostankom tiste močne države, ki je zavzemala dobršen del vse srednje Evrope. Avstrija po saintgermainskem diktatu — vsekdar je v zgodovini narekoval zamgovalec premaganemu novo ureditev — ni verovala v možnost svojega obstoja. V tistih kritičnih dneh pred dokončno ureditvijo razburkanih razmer so se za današnjo avstrijsko republiko, katere ime nam je samo po sebi umevno, pojavljala razna imena, ki so segala od »Deutsch-Österreich« pa tja do »Donau-Germanien« in »Norische Republik«.

Z resignacijo v srcu je tedanji zvezni kancler in prejšnji vodja mirovne avstrijske delegacije Karl Renner v parlamentarni debati na Dunaju dejal: »Ta državna tvorba nemških alpskih dežel je v gotovem smislu ponovitev Švice, zveza mest in pokrajin, ki vladajo nad sabo, v osrčju Evrope; ta zveza je zaradi svoje lege in svoje ekonomske navezanosti primorana, da zagovarja politiko miru in prijateljstva z vsemi narodi.«

Te besede so bile izgovorjene pred petdesetimi leti, vendar so danes prav tako veljavne kot tedaj. Nasprotno: spričo gigantičnega razvoja v sodobnem svetu je tako decidirano nakazana naloga male države v osrčju Evrope bolj aktualna in veljavna kot kdaj poprej. Avstrija se želi danes odpreti vsem, ki so dobre volje. Z vsemi želi živeti v prijateljskih odnosih. Podpis pod saintgermainsko pogodbo je dal grenko izkušnjo; črnilo se je zdavnaj posušilo, svet nekdanje veličine je danes že skorajda pravljica — a ostalo je spoznanje, da je treba novih začetkov, novih perspektiv.

Heinz Stritzl, glavni urednik celovške Kleine Zeitung, je v spominskem članku naglasil, da je prostor močnejši od vseh diktatov. Stoletja skupne zgodovine so ustvarila skupne poteze, skupna hotenja. To je naravno in organsko. Naj nam bi saintgermainski dokument in dogodki, ki so privedli do njegovega podpisa, povedali: ne v protislovjih, v skupnih prizadevanjih je prava, bodoča pot. »Zgodovina je učiteljica narodov.« Zavedamo se, da je stara Avstrija morala razpasti, ker ni znala pravično urediti svojih narodnostnih problemov. Iskreno želimo, da bi vseh, kjer se narodnosti med sabo prepletajo, bilo prvo prizadevanje vseh plodno dopolnjevanje. In končno še: kaj je pomenila saintgermainška pogodba za koroške Slovence, ki so potrebni kot narodnostna skupina v večinski nemški Avstriji posebne narodnostne zaščite? V členih 62 do 69 omenjene mirovne pogodbe so zajamčene posebno pravice verskih, narodnostnih in drugih manjšin. Vendar je značilno, da je zaščita individualna, da ščitijo omenjene določbe torej posameznika, manjšinca, ne pa manjšino kot tako. Člen 7 avstrijske državne pogodbe pa nudi predvsem kolektivno zaščito, omenja manjšino kot celoto in celotni manjšini zagotavlja pravice. Naj še omenimo, da so navedeni členi saintgermainške državne pogodbe po členu 149 (1. odstavek) Državnega ustavnega zakona (Bundesverfassungsgesetz) še danes veljavni.

Jugoslavija okrepila svojo neodvisnost V Beogradu pozitivno ocenjujejo Gromikov obisk

Hkrati v Beogradu in Moskvi so objavili skupno uradno sporočilo o obisku sovjetskega zunanjega ministra Andreja Gromika v Jugoslaviji. (Obisk ministra Gromika je trajal od torka do sobote preteklega tedna.)

V sporočilu je bilo med drugim rečeno, da so se v pogovorih izrekli za nadaljnji razvoj prijateljstva in sodelovanja med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo, ne glede na ideološke razlike mnenj. Gromiko in jugoslovanski predsednik Tito, oziroma z-

nanji minister Mirko Tepavac, so v pogovorih posvetili posebno pozornost vprašanju sodelovanja in varnosti v Evropi, tu so dosegli popolno soglasnost. Iz sporočila je razbrati, da je Gromiko povabil svojega jugoslovanskega kolego Tepavca, naj obišče Sovjetsko zvezo. Čas obiska bodo določili kasneje.

Za Jugoslavijo so bili ti pogovori uspešni, ker so ponovno poudarili pomen načel, ki jih vsebuje beograjska deklaracija, ki sta jo 2. junija leta 1955 podpisala v Beo-

Ob začetku šolskega leta

Krščanska kulturna zveza in Slovenska prosvetna zveza se ob začetku šolskega leta obračata na javnost z naslednjim pozivom:

Ta teden so se spet odprla šolska vrata. Vaš otrok ali otrok Vašega sosed, prijatelj, znanca je s tem napravil odločilni korak v življenje. Gotovo je Vaš namen, da nudite otroku čim boljše izobrazbo, da ga čim temeljiteje pripravite na življenje.

Zato dovolite, da Vam pišemo nekaj vrstic v premislek.

Učni načrti in predmeti, ki bodo otroka pripravljali za življenje, so v bistvu določeni po zakonih. Le v eni stvari Vam zakonodajalec in šolske oblasti dajejo proste roke, ker računajo z Vašo uvidevnostjo, kulturno zrelostjo in daljnovidnostjo, da za otroka izberete primerno izobrazbo: v zadevi dvojezičnega pouka oz. slovenskega učnega jezika.

Ne bomo govorili o odgovornosti staršev, da svojim otrokom ohranijo materni jezik, ker je to stvar, ki jo mora rešiti vsakdo s svojo vestjo in uvidevnostjo.

Opozorili bi Vas le na nekatere prednosti, ki se nudijo Vašemu otroku, če ga prijavite k dvojezičnemu pouku, oz. k slovenščini kot učnemu predmetu.

Marsikdo si bo mislil ali rekel: čemu mu bo vendar služil tako majhen jezik, kot slovenščina.

Če pa si stvar ogledamo nekoliko bolj od blizu, nam bo kaj kmalu jasno, da je v naših krajih prav slovenščina tisti jezik, ki ga najprej potrebujemo, čim prestopimo ozke meje naše ožje domovine. V času, ko nas vežejo s Slovenijo odprte meje, ko dan za dnem v trgovini, na delovnem mestu, v turizmu in v industriji srečavamo ljudi, ki govorijo slovenski jezik, se kaj kmalu izkažejo prednosti znanja tega jezika. Kdor ne ostane zgolj za ozkim obzorjem svoje vasi, bo videl, da na primer na štajerskem že nekaj let spretno izkoriščajo to odprto mejo in so ljudje z znanjem slovenskega jezika v vseh obratih in trgovinah dobrodošli in dobro plačani.

Marsikdo bo tudi rekel ali morda slišal celo od »zastopnikov« šolstva, da otroci morda niso sposobni, da bi obvladali dva jezika. Tudi to ne bo držalo. Dokazano je in povsod po svetu se trudijo v to smer, da otroci, ki so se v mladih letih naučili drugega jezika, z lahkoto preskočijo tudi most do tretjega, četrtega jezika. Njihovo mišljenje, tako nas uči sodobna znanost, je z učenjem drugega jezika od vsega začetka postalo bolj prožno in gibčno. Tudi pojav, da otroci mešajo dva jezika, je dosti pogostejši v slučajih, v katerih otroci v okolici slišijo sicer dva jezika, v šoli pa se učijo samo enega. Če torej hočete svojemu otroku dobro, potem mu ne jemljite te lepe možnosti, za katero ga bodo gotovo sošolci kasneje v življenju dostikrat zavidali.

Pa še ena stvar! Jezik ni samo sredstvo za sporazumevanje med seboj, stvar, ki jo danes lahko rabimo, jutri spet ne. Jezik kot tak, in prav posebno naš koroški slovenski jezik, je živa zakladnica naše zgodovine. Zanimiv ni samo za nas, marveč za ves svet, ker je z njegovo pomočjo v znanosti danes mogoče rešiti toliko in toliko vprašanj, ki jih — če se ta jezik po naši malomarnosti ne bi več ohranil — ne bi več bilo mogoče rešiti. Ne samo nam samim, vsemu svetu smo torej dolžni, da ohranimo ta veliki kulturni spomenik. V sebi je ohranil na stotine dragocenih in starinskih besed, ki so jih drugi slovanski jeziki že izgubili, in se po svoji vrednosti lahko meri z vsakim drugim evropskim jezikom.

Ne dajte se torej zapeljati tistim, ki trdijo, da se učenje slovenskega jezika danes ne izplača več. Vedite, da imate Vi kot avstrijski državljani in kot evropski človek prav, če se odločite za prijavo k slovenščini, da pa tisti, ki skušajo to preprečiti, grešijo ne le nad koroško domovino, temveč se tudi ne zavedajo, kako s tem siromašijo širši kulturni svet.

To naj Vam bo v premislek in preudarek, ko pošiljate svojega otroka skozi šolska vrata v življenje.

Za:

Krščansko kulturno zvezo
dr. Erik Prunč

Slovensko prosvetno zvezo
Hanzi Weiss

Opozorilo: K dvojezičnemu pouku je treba prijaviti otroke, ki letos obiskujejo prvi razred ljudske ali glavne šole; prav tako pa je možno prijaviti tudi otroke, ki obiskujejo že višje razrede omenjenih šol, pa doslej še niso bili prijavljeni k dvojezičnemu pouku. Prijavo, ki jo mora izvesti zakoniti predstavnik otroka, je mogoče napraviti še do vključno četrtega prihodnjega tedna, in sicer ustno ali pisмено pri vodstvu dotične šole.

IZ VSEBINE:

O zračnih piratih in še kaj	2
200-letnica rojstva Napoleona	3
V. Oman nagrajen	4
Evropsko prvenstvo v veslanju	6
Nad Golnikom šumé gozdovi	7
Radiotelevizijski program	8

gradu Tito in tedanji sovjetski ministrski predsednik Hruščov. V tej deklaraciji je Tito od sovjetskega partijskega vodje izsilil priznanje načel spoštovanja neodvisnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve ter lastne poti socializma.

Ves jugoslovanski tisk je v nedeljo pozitivno ocenil Gromikov obisk. Ta obisk je bil »uspešen in koristen«, je pisal partijski časopis »Borba«. Zlasti so bili plodni pogovori med sovjetskim zunanjim ministrom in njegovim kolegom Tepavcem. K temu je komentar »Borbe« še dodal: »Skoraj ni potrebno ponavljati, da je ključ za vsak nadaljnji uspešni razvoj medsebojnih odnosov v natančnem spoštovanju načel samostojnosti, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve.«

Bliskovit napad na Egipt

Izraelske suhozemске, pomorske in letalske sile so v torek izvedle bliskovit napad na egipčansko ozemlje zahodno od Sueškega zaliva. Izraelski vojaški predstavnik v Tel Avivu je po operaciji izjavil, da je bil napad za Egipčane tako nenaden, da se niso pojavila v zraku niti egipčanska letala niti kaka njihova ladja niti pehotne enote.

Po podatkih iz Tel Aviva je bilo pri napadu, ki je trajal okoli deset ur, ubitih 100 do 150 egipčanskih vojakov, veliko tankov, oklopnih vozil, tovornjakov in drugih prometnih sredstev pa je bilo uničenih. Poleg tega je izraelska mornarica potopila dva hitra bojna čolna. Na izraelski strani so imeli zgolj enega ranjenega vojaka, eno letalo je bilo sestreljeno. Kombinirani izraelski napad je bil najhujši po bliskoviti junijski vojni leta 1967.

Nobenih špionov

Avstrija je v ponedeljek, 1. septembra, odločno zavrnila obtožbe praškega radia, češ da so se avstrijski špioni vtihotapili na Češkoslovaško med lanskoasedbo po četah Varšavskega pakta. Praški radio je trdil, da so Avstrijci kršili svojo nevtralnost in da so na Češkoslovaškem sodelovali z ameriško obveščevalno službo CIA in zahodno-nemškimi tajnimi agenti.

Vse te neutemeljene obtožbe sta sedaj ostro zavrnila obrambni minister dr. Georg Prader in notranji minister dr. Franz Soronics v skupnem sporočilu. Oba ministra sta v tem sporočilu izjavila, da sta avgusta 1968 kot ob obletnici letos ukrenila vse potrebno, da se ne bi posameznik ali skupina Avstrijcev oziroma tujcev vmešali v dogodke sosednje države, sicer pa takih nedovoljenih, protizakonitih dejanj vobče niti nismo zaznali.

Če pa smatra praški radio dejstvo, da je avstrijsko ljudstvo desetstisočim češkoslovskim državljanom pomagalo in priskočilo na pomoč v sili, kot sovražno dejanje naperjeno proti Češkoslovaški, »potem moramo to samo obžalovati«, menita minister dr. Prader in dr. Soronics. Avstrija pa bo zatrla tudi vsak poskus beguncev, emigrantov ali tujcev, da bi pri nas razvili dejavnost, ki bi bila naperjena proti dosedanji domovini.

OD TEDNA DO TEDNA

PRED 30 LETI JE IZBRUHNILA 2. SVETOVNA VOJNA

Dne 1. septembra leta 1939 je Nemčija pod fñhrerjevim vodstvom napadla Poljsko. To je bil povod za začetek druge svetovne vojne. Tri dni kasneje sta Velika Britanija in Francija napovedali vojno Hitlerjevi Nemčiji.

Najmanj 36 milijonov vojakov je padlo na bojišćih Evrope, Afrike in Azije v eni izmed najbolj krvavih vojn našega časa. Sem je treba prištetih 20 milijonov človeških življenj, izgubljenih v ruševinah mest, koncentracijskih taborišćih in strelišćih.

SV. OČE SVARI PRED TRETJO SVETOVNO VOJNO

Ko je papež Pavel VI. nagovoril skupino romarjev v svoji letni rezidenci Castelgandolfo, je opozoril na kritičen položaj, v Sveti deželi in na Bližnjem vzhodu sploh. Kakor je njegov prednik Pij XII. svaril državnike pred 30 leti, ko je izbruhnila druga svetovna vojna, tako hoće zdaj tudi on opozoriti vlade na veliko nevarnost, da se posamezna vojna ognjišća ne razširijo. Nihće ne ve, kje se sedanji spopadi lahko končajo. Papež je opozoril v tej zvezi tudi na požig mošeje v Jeruzalemu, ki je gotovo prizadela verska čustva mohamedancev. Papež je izrekel to svarilo še pred državnim prevratom v Libiji.

ITALIJANSKI PREDSEDNIK SARAGAT OBIŠĆE JUGOSLAVIJO

Iz Rima poročajo, da je italijanski predsednik republike G. Saragat sprejel povabilo jugoslovanskega predsednika Tita, naj obišće Jugoslavijo. Obisk bo od 2. oktobra ter bo trajal 5 ali 6 dni. Predsednika bo spremljal minister za zunanje zadeve Aldo Moro. (Moro je že pred leti kot ministrski predsednik obiskal Beograd.)

»Corriere della sera« pripominja v svojem poročilu iz Rima, da bo predsednikov obisk uspešno zaključil dolgo dobo zblíženja med obema državama, ki sta ga izvajali prizadeti vladi z dobro voljo in popuščanjem po strastnih sporih, ki so ju delili v preteklosti. Pogovori, ki jih bosta

imela Saragat in Moro s Titom in najvišjimi jugoslovanskimi voditelji, zadobivajo poseben pomen v tem delikatnem trenutku mednarodnega položaja. Gotovi smo lahko, da bo njihov skupen smoter mir. Tudi z dvostranskega gledišća bodo pogovori lahko še bolj utrdili prijateljske odnose med Rimom in Beogradom.

Kakor poroča »Il Piccolo«, je tajništvo desničarskega gibanja »Nuova repubblica« poslalo Saragatu brzojav, v katerem naglašajo, da je edini pogoj za nadaljevanje in boljšanje italijansko jugoslovanskih odnosov ta, da se cona B vrne pod okrilje italijanske matične domovine.

ABA EBAN OBLJUBIL OBNOVO MOSEJE

Poročali smo že (v št. 35 našega lista), da je 21. avgusta požar skoraj popolnoma uničil eno izmed najznamenitnejših mošej muslimanskega sveta Al Akso, ki so jo Arabci zgradili leta 637 v Jeruzalemu. Požigalec je Avstralec Michael Rohen, ki je svoje dejanje tudi že priznal.

Kot poroča Reuter iz Jeruzalema, je na tiskovni konferenci izraelski zunanji minister Abba Eban dejal, da bo Izrael storil vse, kar je v njegovih moćeh, da bo muslimanskem oblastem pomagal obnoviti požgano mošejo v Jeruzalemu in ji dati nekdanjo veličino.

Dejal je, da bo izraelska vlada omogočila vsem strokovnjakom in inženirjem — ne glede na njihovo versko in narodno pripadnost — da bodo kar najhitreje odstranili posledice, ki jih je v mošaji Al Akso prizadel požar.

Izraelski zunanji minister pa je ob tej priložnosti obsodil arabske voditelje, ker zaradi požiga mošeje zdaj pozivajo k verski vojni in si prizadevajo, da bi od afere »imeli politično korist«.

DRŽAVNI UDAR V LIBIJI...

Kraljevina Libija je od 1. septembra arabska republika Libija. Revolucionarni svet, ki ga vodi, tako namreč domnevajo opazovalci, polkovnik Sadudun Abu Suejri, je izpeljal v ponedeljek, 1. septembra dr-

žavni udar proti libijskemu kralju Idrisu I. in razglasil republiko. Kralj Idris se je ta čas zdravil v turškem zdravilišču Bursi. Vojaški puć je minil brez prelivanja krvi.

Za usodo Libije je bilo odločilno odkritje nahajališća nafte. Pred letom 1961 je bil državni proraćun 13 milijonov funtov šterlingov, dohodki od pretroleja pa so

Strmoglavljeni libijski kralj Idris I. Medtem ko se je kralj nahajal na zdravljenju v turškem zdravilišču v Bursi, so doma izvedli revolucionarni državni udar.

ga dvignili na 500 milijonov funtov. V Libiji črpa nafto več kot 46 petrolejskih družb, najveć jih je ameriških.

Novi libijski vojaški režim, kot poročajo iz Londona, bo spoštoval vse obstojeće petrolejske pravice za opravljanje tega dela ter vse mednarodne pogodbe, ki jih je sklenila odstavljena monarhija.

... IN V BRAZILJI

Vojaška junta, sestavljena iz treh generalov, ministrov treh vrst vojske: mornarice, suhozemske vojske (pehotnih enot), in letalstva, je prevzela predsedniške posle v Braziliji v času trenutne nesposobnosti predsednika Coste e Silve. To so sporočili v Rio de Janeiru. Prvotno je bilo rećeno, da je predsednika zadela srćna kap, to vest pa so pozneje zamikali, češ da se Costa e Silva počuti dobro in da okreva po prehladu. Pozneje je uradni predstavnik povedal, da ima motnje krvnega obtoka. Da-

lje je še pristavil, da bodo vrnili oblast predsedniku Costi e Silvi, brž ko bo dovolj krepak.

Uradno so sporočili, da v sedanjih okolišćinah niso mogli spoštovati ustavnega določila o prenosu oblasti na podpredsednika republike Pedra Alixe.

PREDSEDNIK HO ŠI MINH — UMRL

Hanojski radio je sporočil, da je v sredo, 3. septembra, umrl predsednik Ho Ši Minh. Vlada Severnega Vietnama je proglasila sedemdnevno narodno žalovanje.

Ho Ši Minh je 19. maja letos dopolnil 79. leto starosti. Rodil se je v francoski Indokini. Komaj desetletni dećek je že postal kurir neke protikolonialistićne organizacije. Pozneje je šel v Moskvo, nato se je udeležil kot glavni voditelj upora vojne proti Francozom, ki se je, kot znano, konćala v Dien Bien Fuju leta 1954. V ženevskem sporazumu so nato razdelili Vietnama na dva dela ob 17. vzporedniku in Ho Ši Minh je postal predsednik republike in predsednik vlade Severnega Vietnama. Leta 1955 je imenoval za predsednika vlade Fan Van Donga, toda praktično je celotno politiko še dalje vodil sam.

POSLEDICE UGRABITVE AMERIŠKEGA LETALA

Izraelski premier gospa Golda Meier je obtožila sirske oblasti, ker niso prijele ljudi, ki so napadli letalo ameriške družbe TWA in ker niso osvobodile vseh potnikov. S tem je sirska vlada prevzela veliko odgovornost.

Poročali smo že na kratko v prejšnji številki našega lista, da so palestinski zračni pirati v petek, 29. avgusta, prisilili ameriško letalo znamke »Boeing 707« da je namesto v Atenah moralo pristati v Damasku (Siriji). Med potniki je bilo tudi šest Izraelcev. Doslej je sirska vlada izpustila vse potnike razen dveh moških Izraelcev. Sirija je sedaj sporočila Izraelu, da zahteva v zameno izročitev dveh reaktivcev znamke »Mig 17«, ki so jih Izraelci zaplenili Sircem avgusta leta 1966.

Zahodnonemški prometni minister Leber se je izrekel za prepoved mednarodnega letalskega prometa v tiste dežele, ki se strinjajo z ugrabitvami letal po zračnih piratih. Takí ukrepi bi bili zagotovo učinkoviti, je pripomnil minister Leber.

TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — TEDENSKO OGLEDALO — KOMENTAR — REPORTAŽA — KOMENTAR — TEDENSKO OGLEDALO

O zračnih piratih in še kaj

Mlada prikupna Arabka, učiteljica iz Kuvejta, in mlad Arabec, z iraškim diplomatskim potnim listom, sta ugrabila letalo ameriške družbe TWA, malo zatem bi morala Boeing 707-320 pristati v Atenah; v Rimu sta si kupila vozovnico prvega razreda za Atene. Namesto Tel Aviva je bil konćni cilj poleta Damask, glavno mesto Sirije, ki se je že večkrat odlikovalo po svojih divjaških krenjih v najsvetejšem boju proti Izraelu; ta mala država ob Sredozemskem in Rdećem morju, med Golamskim višavjem in Sinajsko puščavo (ali zdaj Sueškim prekopom), loći že več kot dvajset let kot klin, imperialistićni seveda, arabski svet. O gospodarskih in vojaških uspehih Izraela tu ne bo treba razpravljati na dolgo in široko. Pać pa je nujno omeniti, da se je posrećilo Izraelcem v črni Afriki nekaj vidnih podvigov; njihova pomoć državam v razvoju je najbolj učinkovita. Črnske narode većejo neprijetni spomini na Arabce, ki so bili v preteklosti (in še danes, kar dokazujejo suženjski trgi) zloglasni lovci na sužnje. Tudi dogodki v Sudanu, kjer se bojujejo črnci, pozabljeni od vsega sveta, odrezani od zunanje pomoći, izroćeni na milost in nemilost mohamedanskim zavojvalcem, za svobodno državo Azanijo, ne morejo poglobiti prijateljstva in zaupanja med črnsko in arabsko, belo severno Afriko. V bifafransko-nigerijskih vojni, ki se je »skrila« zadnje čase nekoliko v zatišće, sodelujejo egipćanske, sudanske in alžirske enote na strani osrednje lagoške oblasti; tudi to dejstvo je pojasnilo marsikateri nemohamedanski črnski državci, da se dajo le težko uskladiti težnje po združenju Afriki, kjer naj bi bile vse države enakopravne, in mohamedansko-arabskim imperializmom, ki bi videl najrajši vso celino, ko kleć obrnjena proti Meki, in kliće skrućena ime Alahovo in Mohamedovo. Toda izraelski

vojaški uspehi so dokazali in jih vzpodbudili v preprićanju, da je odloćen odpor le bolj učinkovit kot vera v koranski verski fanatizem.

Požar v Al Aksu

Mošeja Al Akso (»Oddaljena«) stoji na tistem mestu, od koder je Mohamed na koncu svojega zemeljskega življenja pojezdil na svoji beli kobili proti nebesom; zaradi tega važnega dogodka je tretje mohamedansko svetišće, takoj za Meko in Medino. 18. avgusta pa Avstralec Michael Dennis William Rohen ni zažgal samo mošeje, ampak vse sovraštvo, ki se je nakopićilo med Arabci zaradi vojaškega ponižanja. Zgorela sta strop in prižnica; a zgorela so (vsaj zaenkrat) tudi vsa upanja na čimprejšnjo mirovno ureditev na Bližnjem vzhodu. »Al džihad«, sveta vojna, ki obvezuje vsakega muslimana za boj proti brezbožnežu, ni več samo geslo, ampak resnica. Izrael je zaradi zloćina avstralskega prenapeteža, ki je podkupil mošejske stražarje z obilnim bakšišem, v precej težavnem položaju. Karkoli bo Rohen izjavil v sodnijski preiskavi, tega razdražene muslimanske, zlasti pa arabske množice ne bodo verjele, pa čeprav so Izraelci povabili v odbor, ki naj bi vodil preiskavo, tudi vidne arabske zastopnike; vprašanje je le, če bodo hoteli in smeli priti. Če bi se seveda izkazalo, ali pa bi se samo ustvaril videz, a četudi le navidezno, da je v ozadju Rohenovega zgodovinskega početja kak judovski načrt, bi to rodilo skrajno meljube posledice za državo, ki se je v zadnjih 21 letih izkazala bolj odporno in čvrsto, kot so si to mislili najbolj nepoboljšljivi optimisti. Saj madež zasedbene sile že dovolj kvari podobo države Judov, ki so pri črnskih državah zaradi tega tako priljubljeni in v časti, ker pomagajo uspešno pri raz-

voju teh mladih, strukturno po večini silno slabotnih dežel, ker ne zahtevajo pri tem delu zase posebnih pravic, ker živijo življenje tamkajšnjih ljudi, ker jim tudi većbajo najboljše enote, in ker jih veće s črnci preziranje in zatiranje, ki so ga morali doživeti od drugih narodov in ras.

Damask in Kairo sta blizu

Arabci radi vidijo velićastne vojaške parade, ki jim pokažejo vidno moć države. Zgodilo pa se je tudi v Kairu, da sta letela pri neki letalski paradi tudi dva izraelska reaktivca... Izraelci imajo podrobne letalske posnetke Kaira in drugih vojaško važnih obmoćij v nilski dolini. Njihova letala se pojavljajo večkrat nad Kairo in Aleksandrijo, a to Egipćanom ne moti, ker so preprićani, da so to domaća letala, ki jih varujejo in branijo. Napadi arabskih gverilcev so pogostni, žrtve na izraelski strani so obćutne. Uspehi seveda niso tako grozozanski, kot to proglašajo propaganda in kar se čuje od tistih radijskih postaj, ki morajo »biti« za Arabce« zaradi uradne državne politike. Prodori izraelskih komandosov, predvsem globoko v egipćanski prostor, seveda skrbijo razne »raise« bolj kot to hoćejo priznati. Saj se med drugim tudi bližajo Asuanu (tam so Izraelci menda prav tako že vse fotografirali), in ne ve se tako gotovo, če obrambni pas, ki ga je zgradila država z izdatno sovjetsko pomoćjo okoli tega velikanskega spomenika sodobne tehnike, le ni tako propusten kot jezersko dno, ki odvaja dragocene kolićine vode neznano kam.

Vojska je sicer spet oborožena, bolj kakor pred junijem 1967, vojakí so menda bolje izvežbani kot kdaj poprej in si ne želijo ničesar bolj srćno kot vojaškega pohoda, ki bo seveda prinesel svetu četrti zmago nepremagljivih arabskih čet. Zaenkrat je še uspeo državnim voditeljem, da so ublažili množice in častnike z bobnećimi besedami in s tem, da jim dopuščajo (s sov-

jetskim privoljenjem?) spopade ob sueškem prekopu, Jordanu in drugod. A nadaljnja poostreitev položaja, ki so jo krivi većjidel Arabci, bo samo okrepila in opogumila sokoale pri Izraelcih. Zahtevali bodo še odloćnejše odgovore. Verižna reakcija bi morala nujno privedi do vojne; posledice bi bile verjetno porazne.

Ho in Che

Zadnja piratska akcija in napadi na izraelska predstavništva po zahodni Evropi so bili kratkovidna dejanja; dvignili bi naj ugled enega izmed številnih »osvobodilnih« gibanj, ki si med seboj nasprotujejo, ker je pać vsako bolj revolucionarno kot drugo, a najbolj revolucionarna je baje »Ljudska fronta za osvoboditev Palestine«. Sirija je ne mara iz raznih vzrokov, a menda jo podpira Irak, ki pa je sprt s Sirijo prav tako iz raznih vzrokov. Obema državama sta trn v peti kralja Husein in Feisal, ker sta pać kralja in ne napredna človeka; vrtljak medsebojnih sporov se vrti kljub arabskim konferencam, ki poudarjajo skupnost in slog v boju proti sovražniku.

In tako sta najbolj zanesljiva zunanja zaveznik Izraelcev arabska razcepljenost in politična kratkovidnost njihovih skrajnežev; samo miru in vsestranskemu napredku v tem koncu sveta to ne bo odprlo poti. Izraelci bodo napredovali, Arabci jim ne bodo mogli slediti, niti ne sorazmerno, kljub »nesebićni pomoći prijateljskih držav«. Zavist in obćutek manjvrednosti bosta poglobila in poostрила sovraštvo. Frontno zaledje arabskih držav pa tudi ni varno, kajti tam se nadaljuje ali pa šele zaćenja osvobodilni boj zatiranih narodnih, rasnih in verskih manjšin. Menda tudi dobivajo izraelsko pomoć — od tistega orožja, ki so ga Izraelci odvzeli Arabcem.

Ho Ši Minh in Che Guevara sta v grobu, a skupine, ki se imenujejo po njima, hoćejo ustvariti nove Vietname. Če to le ne bo bumerang. Jože Wakounig

Ob 200. obletnici rojstva cesarja Napoleona

Že nekaj tednov nazaj je vsa Francija v znamenju praznovanja 200. obletnice slavnega francoskega kralja in cesarja Napoleona Bonaparta. Proslav je bilo mnogo. Osrednje stečišče pariških turistov pa je razstava v pariškem Grand Palaisu (Veliki palači) na Elizejskih poljanah. To razstavo, ki so jo Francozi priredili za 200-letnico rojstva svojega bojevitiga korziškega cesarja, bo odprta do 2. decembra letos.

Napoleon Bonaparte se je rodil 15. avgusta 1769 v Ajacciu na Korziki, umrl pa je 5. maja 1821 na otoku Sv. Helene kot ujetnik.

Na razstavi se vse vrtilo okoli vojne — tako kot na primer na stenskih oblogah, kjer je prikazana bitka pri Slavkovu (Austerlitz).

Približno 600 dokumentov, slik, kipov in spominskih predmetov naj bi predstavilo Napoleona kot državnika, zakonodajalca, očeta domovine, družinskega očeta, prijatelja umetnosti in seveda sijajnega vojaka, ki je hkrati hudo ljubil udobje, celo na bojiščih.

Na razstavi je rojstna knjiga iz Ajaccia (pisali so jo v italijanščini), temu začetku pa sledi 29 dvoran, v katerih so eksponati, prinešeni iz Louvra, francoskega vojnega muzeja, dunajskih državnih muzejev, palače Pitti iz Florence in Smithsonianovega inštituta v Washingtonu. Nekaj je tudi iz zbirke princa Napoleona. Najdražji primer — 260-karatni diadem Josephine — je iz zbirke newyorških juvelirjev van Cleefa in Arpelsa.

Rdeča žametna uniforma, ki jo je Napoleon kot prvi konzul nosil v bitki pri Marengu, kaže, kako ozkih ramen je bil 30-letni vojak. Kasnejše slike navzlic slikarskim kompromisom ne morejo več prikriti začetnega cesarjevega telesa. To dokazuje tudi njegova polkovniška uniforma iz časov stodnevne režime.

Vojak pa je bil vselej in povsod. Hranil je svoj meč iz akademskih časov, pod piramidami si je pripasal zaplenjeno mame-luško krivo sabljo, bratu Josephu pa je daroval s srebrom okovane puške in pištole. Z medenino okovani leseni potovalni kovčki in zložljiva miza s sončnikom iz egiptovske kampanje dokazujejo, da so bili tudi

LIKOVNA UMETNOST:

Grafična razstava v Deželni galeriji

V petek, 5. septembra, so v Deželni galeriji v Celovcu odprli grafično razstavo pod naslovom »Xylon V« v treh delih. Prvi del, ki ga vidimo tokrat, je razstava lesorezov iz Japonske in Latinske Amerike. Na razstavi, ki bo odprta do 21. septembra, razstavlja 94 originalnih lesorezov. Vsa ta dela spadajo mednarodnemu Društvu lesorezov »Xylon«, katere potovalne razstave kažejo od leta 1953 prerez sedanje storilnosti na področju te najstarejše grafične tehnike. Letos se bo odzvalo 227 umetnikov iz vsega sveta povabilu ženevskega umetnostno zgodovinskega muzeja, ki prireja te razstave. Tu je treba omeniti, da je že leta 1954 Deželni muzej v Celovcu predstavil koroškemu občinstvu razstavo »Xylon I«.

»Xylon V« prikazuje izbor 114 umetnikov s 409 deli, ki so jo razstavili spomladi v Ženevi in nato na Švedskem, Koroška Deželna galerija bo prinesla to ogromno razstavo ljubiteljem likovne umetnosti zaradi pomanjkanja razstavnih prostorov, v treh zaporednih delih.

JOSEF TICHY RAZSTAVLJA V »GALERIJI SLAMA«

Prav tako v petek, 5. septembra, so odprli v Celovcu še eno likovno razstavo, in sicer razstavo Josefa Tichyja v »Galeriji Slama«.

tisti časi lahko komfortni. Paradno sedlo pa ostanki zlatega pribora za velike sprejeme iz Tuilerij (nekoč je štel 1075 kosov!) govore o blišču tega imperija.

Razstavo o Napoleonu v Parizu dopolnjujejo še vzporedne prireditve: prikazi v nacionalni biblioteki, v državnih arhivih, v Napoleonovem dvorcu Malmaisonu pri Parizu, v drugih francoskih mestih ter seveda na francoskem otoku Korsiki, od koder je Bonaparte tudi prišel.

Josef Tichy je bil, kot znano, nagradjenec likovne razstave »Intart 68« v Vidmu. (Naš list je tedaj o tej razstavi poročal natančneje.) Slovenci so že vedeli, komu so na drugi »Intart razstavi« podelili nagrado, kajti Josef Tichy je eden izmed redkih Koroških umetnikov, ki se dosledno bavi s tiskarsko grafiko, s katero je dosegel doslej lepe uspehe.

Kolektivna razstava tega koroškega umetnika obsega 68 jedkanic.

AMCHITKA ISLAND (Aljaska) — Ko so na tem otoku kopali luknjo za podzemeljski jedrski poskus, so nateleli na ostanke kulture, ki utegne biti stara 9000 let. Arheologi so potlej našli okostja ljudi in živali in morske školjke, ki sodijo »zanesljivo v prealeutsko kulturo«.

ISTANBUL — Pet raziskovalcev, ki skušajo najti ostanke Noetove barke na gori Ararat, je sporočilo, da so našli dele te biblijske ladje. Odpravo vodi Henry Fernard Navarra, ki je že leta 1955 trdil, da je našel tu ostanek Noetove barke. »Znanstvene analize potrjujejo, da so ti deli stari 4000 let,« trdi Navarra.

SLOVENC

doma in po svetu

Dr. Avgustin Reisman 80-letnik

V četrtek, 28. avgusta, je praznoval 80-letnico svojega rojstva znani mariborski kulturni delavec, pravnik in publicist dr. Avgustin Reisman. Na pragu 80-letnice je dr. Reisman postal prizadeven raziskovalec preteklosti svoje rodne pokrajine — Slovenskih goric.

Avgustin Reisman je bil sin kmečkih staršev v bližini Jakobskega dola. Gimnazijo je dokončal v Kranju, kjer je bil njegov sošolec pesnik Fran Albreht. Po maturi je šel v Prago, kjer je na starodavni Karlovi univerzi študiral pravo. Tu je tudi doktoriral leta 1915. Potem se je posvetil odvetništvu; bil je koncipient v Slovenski Bistrici, v Celju in Mariboru. Leta 1926 je odprl v slednjem odvetniško pisarno, v kateri so se največkrat oglašali delavci, ki so iskali pravne pomoči, če so zašli z delodajalci v mezne spore ali doživeli še hujše krivice. Reisman je bil strokovnjak za delavsko pravo, o čemer je pričevala njegova rubrika, Delavski svetovalec v tedanjem mariborskem listu »Delavska politika« in pa leta 1933 izšla knjiga »Delovno pravo«.

Svoje delo je nadaljeval vse do leta 1941, ko ga je nemška oblast izselila v Gornji Milanovac. Zimo leta 1942–1943 je preživel v taborišču Banjica, kjer je delil bridko usodo z mnogimi rojaki in jugoslovanskimi kulturnimi delavci. V izgnanstvu mu je umrla tudi njegova življenjska družica. Po drugi vojni je bil nekaj časa odvetnik, nato pa pravni referent v združenih podjetjih, dokler ni stopil v pokoj.

Smrt zgledne žene in matere

Pred kratkim je v Berazateguiju v Argentini za zmerom zatisnila oči ga. Angela Štrbenc. Zalostna novica je hudo pretresla slovensko skupnost. Ga. Angela Štrbenc se je rodila 18. novembra 1920 v Nemški vasi pri Ribnici v številni trdni kmečki šiljevi družini. Po vojni je zapustila domovino. Najprej je šla v Avstrijo (Vetrinj na Koroškem), nato v Italijo, a leta 1949 jo najdemo v Argentini, kjer sta si z možem Jankom Štrbencem uredila v Berazateguiju prijeten dom. Rodili so se jima štirje otroci: Marjetka, Lučka, Friderik in Janko, ki je star komaj devet let. Štrbenčev dom je bil zmerom prijeten in odprt vsakemu, kdor je prosil pomoči.

Pri Štrbenčevih je bila prva slovenska šola, vse dotlej dokler ni zrasel slovenski dom v Berazateguiju. Ga. Angela je bila veskozi odločna slovenska žena, zvesta idealom, za katere je žrtvovala svojo mladost in svoje zdravje.

Vesti iz Carapachaya

Nedavno so slovenski igralci v Carapachayu v Argentini priredili iz nemščine prevedeno igro »Svojeglavček«. Vsi nastopajoči so bili deležni ogromnega aplavza, saj so pa tega tudi zaslužili, kajti to je idealizem, ki ima na tujem dvojno vrednost. Ljubitelj karapačjskega odra se je posebno zahvalil v pisani besedi vsem igralcem in režiserju za užitek in pogumen nastop.

Zveza slovenskih skavtov je na željo svojih članov organizirala zimski tabor, katerega se je udeležilo 20 skavtov. Taborjenje so imeli na odprtem igrišču karapačjskega doma. V dneh taborjenja so mnogi starši, prijatelji in znanci obiskovali naše skavte, si ogledovali res lepo urejeno taborišče in z zanimanjem opazovali igre in vaje ter se o vsem pohvalno izrazili. Tabor sta uspešno vodila skavta Peter Bonin in Janez Znidar.

Novice iz Zahodne Nemčije

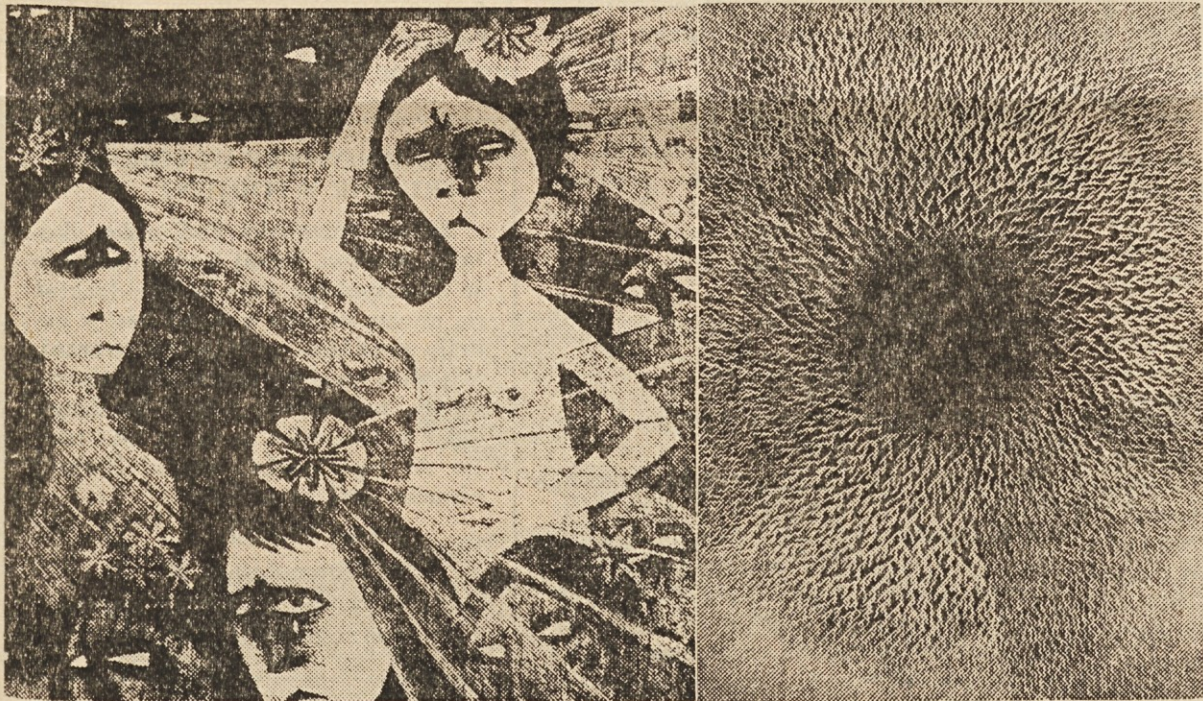
Nedavno so praznovali slovenski delavci v Nemčiji svoj shod v Stuttgartu. Ob tej priložnosti je glavno mesto dežele Baden-Württenberga zaživel v slovenskih barvah, saj so bile za to priliko ob cestah razobešene slovenske zastave. Vse to in skupini narodnih noš iz Nizozemske in Esslingena pa je pritegnilo veliko pozornost nemških državljanov in drugih tujcev v Stuttgart.

Taka srečanja naših delavcev v Nemčiji hočejo poživiti versko in narodno zavest slovenskih delavcev, ki si morajo iskati kruha na tujem. Isti cilj je imelo tudi letošnje srečanje, ki je stalo pod geslom »Slovenec sem, tako je mati djala.«

Mariborčan kot prvi diplomant graške glasbene akademije

Pred dobrim mesecem je bil vpisan v posebno knjigo z zlatimi črkami kot prvi diplomant graške glasbene akademije in inštituta za jazz hkrati Mariborčan Edvard Holnhaner. Ta izredno nadarjeni mladi slovenski glasbenik je diplomiral na oddelku za trobento.

Samo na klasični akademiji je opravilo končne izpite že veliko slušateljev. Prav tako na samem inštitutu za jazz. Vsa stvar pa je v tem, da graška glasbena ustanova podeli diplomo le, če končaš obe glasbeni smeri, torej klasiko in jazz. To je sedaj uspelo le Edvardu Holnhanerju.

Na prvi razstavi »Xylon V«, ki so jo odprli v petek, 5. septembra, so razstavljeni lesorezi iz Japonske in Latinske Amerike. Na naši sliki vidimo deli Japonca Hasumija (levo) in južnega Amerikanca Leonide de Gonzalesa.

ZA SOLO VAM NUDIMO:

Učbenike
za vse učence
peresa in svinčnike
potrebščine za risanje
zvezke
zemljevide
črnila in barve

MOHORJEVA knjigarna v Celovcu

10.-Oktober-Straße 27

KUPUJTE
V SLOVENSKI
TRGOVINI

Ob robu povedano

NEPRIČAKOVANA POMOČ

Skrbi so osnova človeškega življenja. Najhujša skrb je tista, če te skrbi, kaj te bo skrbelo jutri.

Zivimo — oprostite zlorabljeni izraz — v pluralistični družbi. Več nazorov, več..., končno tudi več narodov z vsemi svojskosti. K tako imenovani pluralistični družbi spada tudi svoboda tiska; vsak naj izraža prosto svoje mnenje. Pa naj bo.

V Gradcu izhaja že 16 let mesečnik (ali tudi dvomesečnik) »Lot und Waage« (Grezilo in tehtnica), »Zeitschrift des alpenländischen Kulturverbandes Südmärk«. Bavi se z življenjskim bojem nemštva, predvsem v obmejnih pokrajinah, kjer živi slovenska manjšina, tako na Koroškem kot Štajerskem. Če bereš različne prispevke, se zgroziš, kako ogroženi so tam Nemci; vijejo se v zadnjih krčih. Slovenci jih hočejo posloveniti, in kot je razvidno iz tiskane besede, niso niti brezuspešni v tem strem-ljenju. Za to si lahko sami čestitajo.

V številki 7/8, julij/avgust 1969, beremo na straneh 5 do 10 delovno poročilo, ki ga je prebral predsednik Südmärka, dr. Heinz Brunner, na letošnjem obnem zboru, ki je bil dne 13. junija. Gospod predsednik se gnjavi ob strahotnem materializmu, ki je odvezel ljudem čut za narod. Zaradi višjega življenjskega standarda bežijo ljudje iz obmejnih podeželskih področij v mesta; da bi pa delo na kmetih ne zamrlo, pride delat pridni Slovenec z onstran meje. Hudo je gospodu predsedniku pri srcu, če tiči v obrtni šoli v Lipnici (Leibnitz) kar 50 mladih Slovencev. Zakaj neki? Ker je znane slovenščine v obmejnem območju izredno važno, kajti iz SR Slovenije prihaja precej kupcev. Nemški Štajerci se slovenščine ne učijo, ker je pač slovenski jezikovni prostor tako majhen. Bojijo se, da bi tam nastalo čez nekaj let isto manjšinsko gibanje, kot je na Koroškem. To zveni prav tako, kot da bi tam Slovencev ne bilo; jih pa vendar pozna državna pogodba v členu 7. V zadnjih 14 letih pa menda le niso izginili s površja?

Grozotno jih mrcvari tudi koroško vprašanje. Tu pa se nam odpre nov vidik, ki ga doslej še ni bilo moč zaslediti. Skupno s koroškim Heimatbundom so dali na razpolago znatno denarno vsoto za tiste nemške študente, ki se hočejo naučiti slovenščine, da bi mogli postati šolski vodje na dvojezičnih šolah. Skupno z nemškimi študentskimi društvi iz Gradca (Arminia, Alemania Marburg) in Leobna (Markomannia) so prevzeli botstvo za šole; dejavnost je segla že na Koroško. Delo je organizirano kot v generalnem štabu. Upajo, da jih bo srečalo letos na južnem, slovenskem Koroškem manj težav kot lani.

Kaj, če bi dali tisto denarno vsoto na razpolago koroškim Slovincem, da bi res mogli uspešneje delati in s tem ohraniti domovino takšno, kakršno so sprejeli od pradedov. Tako bi se tudi vrnil mir v deželo.

Mnenje bralcev:

KJE JE RES NEVARNOST?

Z velikim ogorčenjem sem bral v zadnjem »Tedniku« poročilo o nesramni igri, ki jo je uprizoril vetrinjski občinski svet, da bi preprečil javno dražbo vetrinjskega gradu. Vsakemu bralcu je bilo jasno, da je bil edini namen zabraniti, da bi postala lastnica slovenska Mohorjeva družba. Gotovo je gnala občinske očete zvestoba do domovine in skrb za ohranitev koroške zemlje ter starega koroškega kulturnega blaga.

Pri tej priložnosti sem se spraševal, kje so branitelji koroške zemlje in kako morejo pozabiti svojo zvestobo do domovine, če pridejo rajhovci z debelimi denarnicami in v vznemirljivem obsegu kupujejo koroško zemljo.

Še nikoli nisem slišal ali bral, da bi se zaradi tega katerikoli občinski svet razburjal in s podobnimi sredstvi skušal preprečiti razprodajo koroške zemlje tujcem. Če se pa začne zanimati za vetrinjski grad celovška Mohorjeva družba, domača ustanova, ki že več kot sto let obstaja in deluje na Koroškem in bi rada kupila poslopje, ki bi gotovo že davno bilo prodano, če bi ga mogel kdo uporabiti, potem vprežejo takoj vse sile, da bi to »nevarnost« odvrnili.

Priporočam vsem branilcem koroške zemlje, naj se pobrigajo za dejansko razprodajo koroške zemlje, da bo res tudi naprej ostala Koroška in avstrijska. Ožboltov Joki

Valentin Oman - prva nagrada v Piranu

Pod okriljem Mestne galerije je bil v Piranu (Slovenija) IV. mednarodni »ex tempore« za slikarstvo. Tekmovanja se je udeležilo nad osemdeset slikarjev iz Avstrije, Italije, Zahodne Nemčije (en slikar) in Jugoslavije. Najštevilneje sta bili zastopani Slovenija in Italija.

Avstrijo je zastopal naš koroški rojak Valentin Oman. Dva dni (30. in 31. avgusta) so umetniki imeli priložnost slikati motive iz Pirana. Na razstavi v nedeljo, 31. avgusta, zvečer se je občinstvo lahko prepračalo, da je bila kakovost del znatno boljša kot prejšnja leta. Več slikarjev je namreč poseglo globlje, kot je predvidevala tema »piranski motivi«.

PLIBERK (Letni jarmak)

Štirinajst dni se je kisalo vreme in je mnogim pokošena otava nagnila na travnikih, za letni jarmak pa se je nebo razjasnilo in toplo sonce je zopet ogrelo razmočeno zemljo. Najbolj so bili tega veseli sejmarji na travniku. Bili so poplačani za svojo vztrajnost med dežjem. Toliko obiskovalcev kot letos menda še ni bilo kdaj v Pliberku. Pa tudi kramarjev je bilo rekordno število (181), poleg številnih ujev in vrtljakov. Posebno velik naval je bil

Farna mladina v Št. Janžu v Rožu je minulo nedeljo uprizorila v splošno zadovoljstvo

duhovno ljudsko igro

Jurij Kozjak

v priredbi prof. Niko Kureta po Jurčičevi povesti istega imena, ki je prevedena v 20 jezikov.

Igro ponovi v nedeljo, 14. septembra, ob 7. uri zvečer na prostem pred farno cerkvijo v Št. Janžu.

Vstopnina prostovoljna.

Dobro se oblecite!

Vsi prisrčno vabljeni!

na avtodrome in na veleko (Riesenrad). Gostinski obrati po »utah« so bili vedno polni. Libuška godba, Breznikova vina, gostilni Maček in Piko in še celo iz Globasnice Smrečnik, so napravili dobro kupčijo.

Posebna novost je bila letos razstava plemenskih svinj, ki jo je organizirala kmetijska zbornica za Koroško s sodelovanjem Rajfajznove zveze in članov krožka za vzrejo in pitanje svinj: »Südkärntner Schweinemast und Ferkelring.« Tam smo videli delovanje in uspehe domačih svinjerejev, ki so dosegli kaj zaviljivo raven. Če je Šimonova plemenska svinja pri sedmih prasiatih povrgla povprečno po osemnajst prasev in od teh tudi po 15 povprečno oddojila, je to gotovo rekord. Če se je letos količina maščobe eni zaklani svinji znižala na samo en kilogram, se je temu res čuditi. Na razstavljenih kosih svežega mesa smo to nazorno videli. S pravilnim krmljenjem in odbiro za plemo, lahko dosežemo, da ima meso samo tanko skorjico špeha, drugo pa je sočna rdečina.

Vse razstavljene živali, do sto po številu, so pokazale hitro rast in veliko rodovitnost.

Razstavo sta organizirala dipl. ing. Leitner in pa Blaž Singer — poslovođa krožka. Stroške pa je krila Kmetijska zbornica. Čez teden dni so razstavo ponovili v Št. Vidu ob Glini.

Razstavljen je bilo tudi ogromno kmetijskih strojev, ki so vsako leto večji, a žal tudi dražji. Prvikrat so kazali in prodajali nove avtomobile. Največ denarja so premešali kegljači. Tu so se valjali tisočaki po tleh kot krpe. Včasih je ena krogla odločila kar za več tisoč šilingov.

Ni bilo pa na sejmu nobenega goveda več. Vsa goveja kupčija se sedaj odvija na domovih, in se kupljeno blago odvažna na avtomobilih. Časi, ko je bilo na živinskem trgu do 200 govedi, so mimo. Volov ni več, plemenske krave pa se kupujejo v Št. Vidu na dražbi (sejmu).

Sejem je posetilo zelo veliko ljudi iz Slovenije. Mežiška dolina — koroško področje — so pri otvoritvi uradno zastopali župani iz Raven, Slovenj Gradca in Dravograda. Kupovali so lahko povsod tudi v dinarjih.

S podjunske železnice se je pripeljalo na sejem tudi veliko ljudi iz Labotske doline.

Razstavo je odprl predsednik upravnega odbora piranske galerije Alojz Prinčič. Po kratkem pozdravu so razdelili nagrade za najboljše storitve. Žirija, katero so sestavljali dva Slovenca, dva Italijana in voditeljica celovškega mestnega kulturnega referata dr. Bärnthalerjeva, je razdelila nagrade takole: Prvo nagrado v znesku 3000 din je prejel naš rojak Valentin Oman, za Omana je bila to prva nagrada v tujini. Drugo nagrado v znesku 2000 din je dobil akademski slikar Lojze Logar iz Ljubljane, tretjo v znesku 1500 din akademski slikar Luciano Troiani iz Trsta, četrto nagrado v znesku po 1000 din sta si delila Italijan Giorgi Ciacotto in Slovenec Boris Jesih.

Njih poset jim bodo Podjunčani vrnil, ko bo v Wolfsbergu »Kolomonov sejem«.

(Še o kulturnih novicah)

Tukaj bi opozorili na naše rastave likovnih del. Do Vseh svetih bo še odprta Galerija Wernerja Berga. Tudi letos bodo za beležili veliko število obiskovalcev.

V Grenzlandheimu sta v juliju razstavljala domačin Brandl in pa Schuhmann iz Beljaka. Ljudje so se tudi za to razstavo zelo zanimali. Mestna občina jima je odkupila nekaj slik.

Pa še enega umetnika, domačina, imamo v Pliberku, in sicer Ernsta Arbeitsteina. Slika že dolga leta. Razstavljal je v sklopu mladinskih slikarjev in prejel že večkrat nagrade. Lani, v jeseni, se je udeležil z desetimi deli razstave v Slovenj Gradcu. Kritika ga je dobro ocenila. Tudi njemu je občina odkupila nekaj del. Ima pa še veliko zalogo slik naprodaj. Kdor si želi nabaviti za svoje stanovanje modernih slik, naj se obrne nanj. On pa ni samo slikar, ampak tudi kipar. Lepo je upodobil glavo svoje žene in svojega brata in jih razstavil v Sloveniji.

Tvrška Mörtl in Co. se je res potrudila in do letnega sejma dokončala oblikovanje predcerkvenega prostora v Pliberku. Je res lepo urejeno. Ceste so gladke, ob straneh pa travca zeleni. Pa tudi protestanti so se potrudili in lepo prenovili Erazmovo kapelo, katero jim je občina podarila. V njej je tudi slika, ki človeka pretrese; predstavlja mučenje sv. Erazma. Ta ima, ležeč na tleh, odprt trebuh. Čreva mu pa mučitelji navijajo na poleg stoječe motovilo in mu jih tako vleče iz života. Res grozno so včasih mučili kristjane.

BELJAK

Warmuth je otvoril v Beljaku nov oddelek za čevlje in usnje.

Dne 1. septembra se je preselil blagovni oddelek za čevlje in usnje iz trgovine Dietmar Warmuth & Co., Glavni trg 14 (Hauptplatz 14) v prvo nadstropje trgovine Warmuth na Glavnem trgu 22 (Hauptplatz 22). To je izredno izboljšanje in izpolnitev že dalj časa iznešenih želja odjemalcev. Tako je sedaj možno, da se kupec v tej hiši v pravem pomenu besede obleče od nog do glave.

V oddelku za čevlje imajo stalno v skladišču okrog 18.000 parov čevljev, v začetku sezone še več. Razni modeli prihajajo iz Anglije, Italije, Švedske, Finske, Nemčije in seveda tudi iz Avstrije. Velika prednost za potrošnika je sodobna izbira. Tako si lahko ogleda vsak posamezni model, ki je na polici.

Poleg splošnega oddelka za čevlje imajo še poseben oddelek za otroške čevlje (Kinderschuh-Boutique), oddelek za usnje, kjer si lahko kupite razne torbice, kovčke in drugo, kakor tudi popravilnico za čevlje in ključce.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

VABI

na predstavo drame Antona Pavloviča Čehova

TRI SESTRE

ki jo bo uprizoril v nedeljo, 28. septembra 1969, ob 15. uri v Mestnem gledališču v Celovcu ansambel

SLOVENSKEGA NARODNEGA GLEDALIŠČA V MARIBORU

Ljubitelji odrske umetnosti prisrčno vabljeni!

Vstopnice dobite v predprodaji pri vseh krajevnih prosvetnih društvih in eno uro pred pričetkom predstave pri gledališki blagajni.

Naše prireditve

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

V nedeljo, 14. septembra, ob 11. uri dopoldne, bo priredil svoj koncert v dvorani pri Šercerju v Šmihelu

MLADINSKI PEVSKI ZBOR

»A. M. SLOMŠEK«

iz Šoštanja

Zbor bo pel slovenske narodne in umetne pesmi.

Med drugo mašo, ob 10. uri, bo pel v farni cerkvi v Šmihelu.

Ljubitelji mladine in naše pesmi vabljeni!

*

ŠKOCIJAN

V nedeljo, 14. septembra 1969, ob 15. uri, bo nastopil v farni dvorani v Škocijanu

MLADINSKI PEVSKI ZBOR

»A. M. SLOMŠEK«

iz Šoštanja

Vabljeni vsi od blizu in daleč!

BOROVlje

V okviru medsebojnega sodelovanja med občino Borovlje in občino Tržič, bo v petek, 12. septembra 1969, ob 20. uri v Borovljah v kino dvorani

TRŽIŠKI VEČER

katerega program bodo izvajali pevci, citrarji in godalni oktet.

Med programom bodo prikazali tudi diapozitive pod naslovom: »Tržič, planinski kraj«. — Prisrčno vabljeni!

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

Vabi na skioptično predavanje

O VZPONIH SLOVENSKEH ALPINISTOV V HINDUKUŠU IN ALPAH,

ki bo v ponedeljek, 15. septembra 1961, ob 19.30 v dvorani I. Delavske zbornice v Celovcu.

Predavanje bo imel član ekspedicije, planinec Stane Belak. Odbor

USTANOVITEV GLASBENE SKUPINE V PODJUNI

Želimo ustanoviti Podjunske glasbeno skupino. Nekaj instrumentov je še na razpolago. Vaje bi bile dvakrat na mesec, in sicer v Žitari vesi v nedeljo popoldne v Rutarjevi dvorani. V poštev pridejo tamburaški instrumenti, harmonike, kitare in drugi. Kdor se interesira za to, in ima vesele do lepe glasbe, naj se čimprej pismeno javi na naslov:

Mirko Hajnažič,

Rechberg-Rebrca 30

9133 Miklauzhof-Miklavčevo

Kärnten

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 14. septembra: 7.00—7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 15. septembra 14.15 do 15.00 Informacije — Za našo vas — 18.00—18.15 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 14.15—15.00 Informacije — Koroška kronika — Popevke — Športni mozaik. — SREDA, 17. septembra: 14.15—15.00 Informacije — 5 minut o gospodarstvu — Iz koroške literne delavnice. — ČETRTEK, 18. septembra: 14.15—15.00 Informacije — Kmetijstvo — Mali ansambli — Koroški kulturni pregled. — PETEK, 19. septembra: 14.15—15.00 Informacije — Iz ljudstva za ljudstvo (V. Polanšek pri Vorančevemu Folteju in Čertovemu Francu).

Gospodinje!

Posebna ponudba ob priliki otvoritve Singer-podružnice v Borovljah:

Vsaka Singer Golden Panoramic za 2000 šilingov cenejša!

Singer otvori v Borovljah novo podružnico. Pri tej priliki Vam stavimo izvanredno ponudbo: Do 30. 9. 1969 dobite v Singer-podružnici Borovlje vsak šivalni stroj serije „Golden Panoramic“ za 2000 šilingov cenejše.

Izpolnite ta kupon in pridite ž njim v našo novo podružnico v Borovljah, ali pa ga nam pošlite. V obeh slučajih Vas informiramo popolnoma brezobvezno natančneje o naši enkratni ponudbi.

Vsaki interesent, ki nas obišče v novi podružnici, dobi brezplačno malo presenečenje. Obiščite nas — izplača se Vam.

SINGER

KUPON

Zaniman se za Vašo ponudbo ter prosim za popolnoma brezplačno in brezobvezno informacijo.

Ime _____

Naslov _____

Vzemite ta kupon s seboj v Singer-podružnico v Borovljah ali pa ga nam pošlite. Naš naslov: Ferlach, Kirchengasse 28.

NA VRBSKEM JEZERU:

Evropska veslaška prvenstva

Na Vrbskem jezeru se je končalo XVI. evropsko prvenstvo v veslanju za ženske. Po četrtkovni slovesni otvoritvi so bile v petek in soboto na sporedu predtekmovanja v vseh disciplinah, z izjemo četverca s krmarjem, za katerega je bilo prijavljenih le šest posadk.

Uvodna tekmovalna dneva nista prinesla presenečenj. Pokazalo se je namreč, da so sovjetske tekmovalke dobro pripravljene, in bile odločne maščevati se za lanski poraz v Vzhodnem Berlinu, ko so osvojile samo eno zlato medaljo, domačin-

Renate Sika si je priveslala bronasto kolajno

ke pa kar tri. Čolni Sovjeske zveze so v prvih dveh predtekmovanjih zmagali v svojih skupinah vseh kategorij in je bila Sovjetska zveza za finale zastopana v vseh petih disciplinah.

V nedeljo pa je prišlo malo drugače: Rusinje so dosegle le tri zlate kolajne: v skifu je zasedla prvo mesto Genia Shidagite (SZ), stara je 24 let in je po poklicu učiteljica, leta 1967 je bila v Vichyju tretja, lani pa

je morala zaradi obolenosti počivati, druga v skifu (tekmovalni čoln z enim veslačem) je bila Anita Kuhlke (Vzhodna nemčija) in tretja Avstrijka Renate Sika in s tem bronasto kolajno (Sika je 19 let stara iz Linza in je letos maturirala). Žarečega obraza je sprejemala čestitke, saj ji je uspelo prodreti bojno vrsto vzhodnih držav.

Četverec s krmarjem: 1. Sovjetska zveza, 2. Vzhodna Nemčija, 3. Zahodna Nemčija, 4. Romunija, 5. Češkoslovaška, 6. Madžarska.

Četverec scoullle s krmarjem: 1. Sovjetska zveza, 2. Romunija, 3. Vzhodna Nemčija, 4. Češkoslovaška, 5. Bolgarija, 6. Madžarska.

Double scoullle: 1. Vzhodna Nemčija, 2. Sovjetska zveza, 3. Češkoslovaška, 4. Bolgarija, 5. Nizozemska, 6. Romunija.

Mali finale: 1. Danska, 2. Francija, 3. Jugoslavija, 4. Avstrija.

Osmerec: 1. Vzhodna nemčija, 2. Sovjetska zveza, 3. Romunija, 4. Nizozemska, 5. Madžarska, 6. Češkoslovaška.

Koroški večer, pripravljen za veslačice v deželnem dvorcu, je bil zadnje snidenje udeleženk XVI. evropskega prvenstva v veslanju. V torek, 9. septembra, pa je bila slovesna otvoritev 55. evropskega prvenstva v veslanju za moške.

Organizacija finalnega tekmovanja za ženske je bila brezhibna, pa tudi Vrbsko jezero je bilo tako mirno kot le malokdaj. Prireditelji imajo moderne naprave za radijsko zvezo. Vsi centri, ki so raztreseni okoli Vrbskega jezera so med seboj povezani. Razen tega pa imajo tudi vodilni funkcionarji majhne brezžične aparate, tako da jih je možno dobiti vsak čas na vsakem mestu.

NOGOMET:

Preteklo soboto in nedeljo se je nadaljevalo prvenstvo v avstrijski nacionalni ligi: tokrat je bilo na sporedu že tretje kolo. Tudi v tretjem kolu prvenstva se salzburska Avstrija še ni izmotala iz težkega položaja. V soboto je morala kloniti dunajski Avstriji z 0:3 (0:2) in je tako še zmerom zadnja na lestvici. V glavni igri tega kola je Wiener Sportklub spremljala nogometna sreča; proti LASK je zmagal 2:0 (1:0) in vodi na prvenstveni lestvici. Sledi mu »milijonska enajstovica« Wattens, ki se mu je nasmešnila sreča tudi v Eisenstadtu z zmago 1:0. Rapid se je moral v Celovcu zadovoljiti proti Avstriji z neodločnim rezultatom. Isti rezultat je dosegla tudi Vienna v Gradcu proti GAK. Za presenečenje pa je poskrbel Dunajski Wacker, kjer je doma premagal izdatno graški Sturm 4:1 (1:1). Novinec VÖST Linz je premagal Admira-Energie 2:0 (0:0), a Wacker Innsbruck je z lahkoto premagal FC Dornbirn 3:1 (2:0).

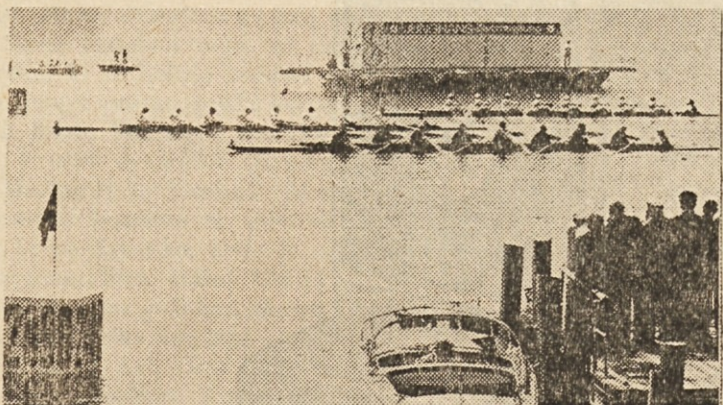
Avstrija Celovec — Rapid 0:0

Avstrijski rekordni prvak Rapid ni mogel doseči v Celovcu nič več kot samo remi, kljub največjim naporom. Trikrat je dosegel Rapid zmagal v Celovcu z rezultatom 1:0. Tudi v nedeljo bi moral zmagati 1:0, a ni znal izkoristiti mnogo priložnosti za

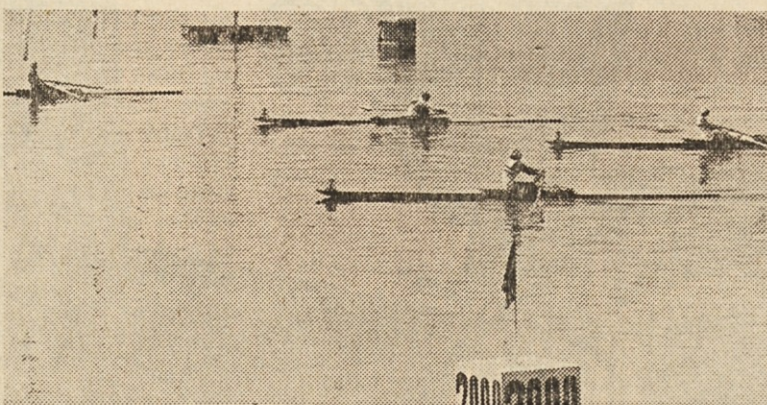
dosego golov. Tekma je bila bolj borba kot igra v pravem pomenu besede. Videle se je, da so bili Rapidovi igralci še utrujeni po tekmi z moskovskim Torpedom. (Rapid je v sredo, 3. septembra, igral v povratni tekmi izločilnega kola turnirja za pokal pokalskih prvakov 1:1. Ker se je prva tekma končala na Dunaju 0:0, se je Rapid, zaradi gola, ki ga je dosegel na tujem igrišču — kar velja dvojno — uvrstil v prvo kolo turnirja, kjer se bo na Dunaju spoprijel s holandskim klubom Eindhovenom.)

Rapidovci bi morali po igri doseči najmanj štiri zadetke. Edini gol, ki ga je dosegel Grausam v 79. minuti, pa je sodnik razveljavil zaradi ofsajda (offside). Toda bodi že kakorkoli, kadar igra Avstrija z Rapidom se vsi igralci potrudijo do zadnjega in izpolnijo vse upe vodstva in celovškega občinstva. Korošci so v tem primeru izravnavali igralško podrejenost z odlično obrambno taktiko in fizično vzdržljivi-

Nevaren položaj pred vrati Avstrije. Strel z glavo (Flögel v skoku, Rapid) gre za las mimo vrat. Grausam (Rapid), Stemberga, Repitsch (pokrit) in vratar Antreich (vsi Avstrija-Celovec); od leve na desno.

V osmercu (levo) so se morale favorizirane Rusinje zadovoljiti s srebrno kolajno; zlato kolajno so dobile veslačice Vzhodne Nemčije. — Tekmovanje v skifu za ženske: 1. Sovjetska zveza, 2. Vzhodna Nemčija, 3. Avstrija, 4. Zahodna Nemčija. Na sliki (desno) je komaj videti razliko med avstrijskim čolnom, ki ga je vodila Renate Sika, in vzhodnonemškim čolnom.

vostjo. Sackmann je onemogočil Grausama, Repitsch pa se je prilepil Bjerregaardu, Lamprecht je vzel na piko Flögl, Schlager pa je imel nalogo dobro paziti na Redla, dočim je bil Stemberga prost. Da je bila igra precej fair, se je zahvaliti energičnemu sodniku Romwalterju, ki je vsako surovost že v kali zatrl in tako preprečil grobosti. Vendar je bil en igralec lažje poškodovan, in sicer Rapidovec Fritsch, ki je pri padcu zadobil male rane.

Celovčani pravzaprav niso imeli pravih možnosti za gol. Poskušali so iz daljave 16 do 20 metrov doseči zadetek, kar pa jim ni uspelo pri tako zanesljivem vratarju, kot je bil Fuchsbichler. Pri Avstriji imajo zaslugo za doseg neodločenega rezultata zlasti vratar Avtrich, Sackmann, Repitsch, Stemberga in deloma tudi Azinovič. Pri Rapidu so igrali prav dobro Jagodič, Ullmann, Bjerregaard in Flögel. Na stadionu se je zbralo 7000 navdušenih gledalcev, ki so bili zadovoljni z remijem proti tako slavnemu moštvu kot je Rapid.

(Dalje na 8. strani)

JOSIP JURČIČ IN JANKO KERSNIK:

20

Rokovnjači

Rekši se je hotel posloviti.

Ona je spredela, da ga ni moči zadržati, in se je vdala v to; a hoteča ga za slovo poljubiti, se domisli še nekaj.

»Sinoči sem dobila pismo od tvoje matere, Stefan,« reče in hiti proti sobi, »pojdi z menoj, da ti ga pokažem.«

Poljaku se je razvedrilo lice; bil je do zdaj precej resen in nemiren.

»Ali so ti odgovorili na najino poročilo o poroki?« reče in ide v sobo za svojo nevesto.

»Na, beri!« deje Rezika in mu pomoli pismo.

Oskrbnik list razgane in čita naglo. Radosten izraz se mu je kazal na licu. Nevesta ga je pazno gledala.

Ko bere zadnjo stran, se mu na mah temni obraz in skoro nejevoljno položi pismo na mizo.

»Tega tudi ni bilo treba omenjati!« reče in seže po svojem klobuku, ki ga je bil na stol položil.

»Ti mi o tem bratu nikdar nisi pripovedoval!« meni Rezika očitajoče.

»To je le po pol brat moj,« odgovori

Poljak naglo; »pa vedi, jaz sem ga izbrisal iz svojega spomina in zato o njem nisem hotel nikdar govoriti. Povem ti o priliki, kaj je z njim. Kje je zdaj, tega sam ne vem; morda je že mrtev!« Pri teh besedah je stopil zopet k mizi in vzel materino pismo v roke.

Mati Poljakova je živela na Spodnjem Štajerskem, kjer je imela blizu Brežic majhno posestvo. Pismo, ki ga je pisala bodoči snahi, je bilo tako ljubeznivo, pristržno pisano in je kazalo, kako blaga je žena in kako ljubi svojega sina.

Rezika je stopila k svojemu zaročencu in oba prečitata še enkrat zadnjo stran pisma.

Tu pa je stalo:

»Želim Vam, ljuba moja hčerka, vso srečo, kakor sem jo užila jaz nekdanj; kakor so dim po svojem čutu, jo zaslužite Vi v obili meri in prepričana sem, da je bo ljubi moj sin tudi ravno tako deležen. Mislila sem včasih in molila za to, da bosta oba moja sina uživala na tem svetu vse, kar jima sreče more Bog podeliti; a eden se mi je izgubil, čisto izgubil; ljubezni mu nisem vzela in mu je ne morem vzeti; če je pa mrtev — naj bo pa vse, kar je materino srce želelo obema — Stefanovo.«

»Uboga, ljuba mati!« vzdihne Rezika.

»Da, da, uboga mati!« reče Poljak in objame ter poljubi svojo nevesto. »Povedal ti bom več, kadar pridem zopet, srce moje; danes pa z bogom! Iti moram.«

Rezika se ni trudila pridrževati ga; vedela je, da bi bilo zastonj.

Malo potem je oskrbnik že jahal čez bištriški most in potem po stranskih potih proti Kolovcu.

Blizu Rov ga je srečal voznik Urh Telečnjakar, ki je peljal jelove hlode iz kolovškega gozda in ga ustavil kriče:

»Blaža so ubili, gospod, Blaža Mozolovega! Snoči smo še pili skupaj, zdaj je pa mrtev kakor podgana, na katero s čevljem stopim.«

Oskrbnik vpraša, kje je komisar kamniški s svojimi stražniki.

»Gori pri rovski cerkvi so vsi! Blaža so nesli v mrtvašnico! Oh, gospod, veste, kaj vam povem, nikar še vi dihurja rokovnjaškega ne lovite! Blaž je že iztaknil hudič! Bog mu grehe odpusti. Žal mi je zanj, pa še bolj bi mi bilo, ko bi vas, gospod, kak tak rokovnjaški pasjedlakovec osmodil. Bog ve, bi li jaz še dobil kaj vožnje, ko bi vas več ne bilo na Kolovcu.«

»Molči, molči in vozi!« zavrne oskrbnik nejevoljno voznikovo prijazno željo in dobi svet njegov ter krene s konjem na desno proti cerkvi.

Jaz te ne bom hladil, če te bodo pekli! godrnja jezno Urh ter udari po suhih rebrih svojih konj in zdrdra z vozom navzdol proti Radomljam.

Komisar Mulej je že sedel v krčmi Hudmanove Jere in tam zapisoval in protokoli-

ral izpovedbo dekle in nekaterih kmetov, ki so bili z Blažem prejšnji večer skupaj pili. Iz vsega pa mož še ni mogel več sklepati nego to, kar je trdilo občno mnenje, da so rokovnjači krivi tega zločina. Ko mu je pa oskrbnik svojo slutnjo natančno razložil, je sklenil hitro ravnati. Poslal je takoj enega huissiera v Radomlje, da poišče in uklene tistega Bojca. On sam pa je z ostalimi stražniki šel na Paleževino.

Poljak je poslal konja domov ter se pridružil komisarju. Dozdevalo se mu je sicer, da bo njihova ekspedicija najbrž brezuspešna, a radoveden je bil vendar, videti domačijo onega skrivnostnega tujca, o katerem je zaradi Blaževe pripovedi sodel, da mora biti eden glavarjev ter strašne zadržuge.

Mozolov pes je divje lajal, ko je omenjena četvorica šla kak streljaj pod hišo tja čez reber proti Paleževini. Hlapec France je ravno iz vodnjaka vedro vlek, da bo živino napajal, ko ugleda one sodniške gospe; postal je z odprtimi usti, pa potem naglo vedro izpustil v vodnjak ter tekel pred vežo in zavpil na ves glas v hišo:

»Že gredo biriči na Paleževino! Štirje gredlo!«

Ta klic je kazal, da so pri Mozolovih že dobili vest, da strica Blaža ne bo več domov; kaj so obenem še zvedeli, se lahko misli, kajti Boltetova Špela, ki je vedno prva vse vedela, je pritekla kmalu zjutraj na Mozolovino in iztresla svoj novostni

Nad Golnikom šumé gozdovi

Od Storžiča, Zaloške in Kriške gore se zaganja veter v mogočnih sunkih. Razmetava in čisti zračno valovje, razgibava zelenje podgorskih gozdov kakor nemirno morje. Nihče, tudi drobna cvetka na planini se mu ne ustavlja. Vdano se klanja njegovi moči in utrjuje svojo rast.

Nad Golnikom, zdraviliščem pod Kriško goro, se je veter umiril. V sončnem zatišju mirnega podgorja počiva. Ne sili in ne tuli med mogočnim zidovjem moderno urejene zdravilišča. Gorski zrak, sončni žarki in svežina podgorja silijo skozi široko odprta okna, zdravijo in tolažijo.

Pravkar je čas popoldanskega oddiha. Bolniki, oblečeni v bolniške halje, se sprehajajo po stezah bližnje okolice, posedajo po klopcih in sanjajo o zdravlju, katero jim bo nekega dne podarilo podgorsko okolje ob skrbi dobrih zdravnikov in negi prijaznih bolniških sester.

Obiskala sem bolno prijateljico — učiteljico in ji prinesla šopek dišečih gozdnih ciklam. Na stekleni mizici diše rožice, medve pa stopava med zdraviliškimi hišami navzgor proti gozdu, proti podgorski kmetiji, kamor naju je pred dnevi povabila gostoljubna Matičkova mama.

Da, Matičkova mama! Kdo bi je ne poznal, vedno delavne, vedno vedre kmetijske gospodinje srednjih let. Za vsakogar, domačina in tujca, zdravega ali bolnega človeka ima dobro besedo, prijazen nasmeh in odprto roko. S trdne kmetije se je pred leti primožila na kmetijo blizu Golnika. Njen novi kmečki dom stoji v bregu nad poljsko potjo. Vsa polja in travniki okoli nje so bregoviti. Za hišo se začne gozd in sili daleč gori v planino. Pred hišo in okoli nje so gospodarska poslopja, hlevi, svinjak, šupa, pod, drvarnica, senik in doli pod cesto kozolci. Vse to je Matičkova kmetija.

Matičkova mama in jaz sva bili nekaj let sošolki v domači vaški šoli. Potem so se najina pota razšla, dokler se po drugi vojni nisva spet srečali. Tiho sem jo večkrat blagovale: nekje je doma, na svojem domačem svetu živi. Ni ji treba po svetu za vsakdanjim kruhom. Za kulise življenja in trpljenja Matičkove mame seveda nisem pogledala. Čeprav živi v prelepem podgorskem svetu in vse poje in žvrgoli okoli nje, se zabada v srce Matičkove mame mnogo trnja. Pa kdo bi govoril o njem! Matičkova mama zna molčati kakor gora nad njenim domom in se nasmešiti kakor z zlato sončno lučjo oblitni vrh Storžiča.

S prijateljico Anico sediva za javorovo mizo v kmečki hiši. Skozi nizka okna sili popoldansko sonce. Nikogar razen mame ni doma. Pred hišo se dolgočasi privezan pes in preganja domače kokoši. Nekje za hišo se podé otroci in pasejo živino.

»S čim bi vama postregla? Bi kisko ali sladko mleko? Obojega imamo; tudi domačo klobaso ali zaseko. Toda najprej po žirek slivovke, da se mi ne prehladita. Ta

nesrečni prehlad je kriv vseh boleznih doli na Golniku,« glasno razmišlja Matičkova mama. Ne utegneva izbirati in se braniti. Pri Matičkovi mami sva kakor doma.

»Saj nisva lačni, le na obisk, na zdrav sprehod sva prišli k vam. Tu pri vas je drugače kakor doli v zdravilišču, kjer gleda iz vseh kotov samo bolezen,« se brani Anica.

»Zavarujva se torej pred prehladom in popijva požirek slivovke.« Matičkova mama je medtem primaknila širok stol bliže mizi in prisledla. »Saj, to naše zdravilišče! Kdo bi mislil pred prvo svetovno vojno, da ga bomo imeli na Golniku! Stari grad se je začel že skoraj podirati. Kar naprej je menjaval gospodarje, toda nihče ga ni imel toliko rad, da bi ga pošteno popravil. Po vojni so ga spremenili v okrevališče za vojne invalide. Zdravniki so kar kmalu spoznali zdravo lego kraja in okrevališče so spremenili v zdravilišče za bolne na pljučih. Koliko sto in sto se jih je že v njem zdravilo! Jetika je bila nekoč zelo huda bolezen. Zdaj je seveda drugače, po drugi vojni je vse drugače...«

»Ali so tudi domačini umirali za to boleznijo?« je radovedna Anica.

»V tako zdravem podgorskem kraju kakor je naš, skoraj ne moreš zboleti za jeti-

FRANCE BALANTIČ:

Dobrotni pramen

V dobotni ozki sončni pramen stresla
predivaste in hladne si lase,
da kakor pozni med ti zadiše
in bi na njih jesenski dih odnesla.

Razširjam topla srčna ti obrežja,
nemirni moji prsti te tišče,
jesenski prašni žarki te plode
in srčna stran ti je vse težja, težja...

ko, če imaš dovolj kruha in mleka. Veste, včasih pa tudi tega ni bilo za vse dovolj. Kmet se je lahko preživljal, toda bajtar, dninar, brez zemlje in živine, brez rednega zaslužka, ta je bil večkrat lačen; zlasti po prvi vojni, ko so bili ljudje izčrpani in po španski bolezni oslavljeni. Takrat jih je tudi v našem kraju nekaj umrlo za jetiko.»

»Kajne, mama, vi bi vsakemu radi pomagali?« se je zamislila Anica.

»I seveda, moramo pomagati drug drugemu, če skupaj živimo in hočemo biti zadovoljni in prijatelji. Koliko ljudi je že v teh letih potrkalo na naša vrata kakor danes vidve in so se mimogrede malo odpotili! Doli v zdravilišču so se zdravili dolge mesece in leta. Ko so nekoliko okrevali, so smeli na daljše sprehode. In tako so prišli k nam, popili skledico mleka in pojedli kos

rženega kruha. Potem so pripovedovali svoje čudno žalostne zgodbe in jih prepletali z upanjem na zdravlje. Vidite, ko sem jih tako poslušala in primerjala svoje težave z njihovimi, so se moje kar nekam porazgubile. Vedno bolj sem vedela, da je zdravje največje bogastvo, ki ga človek ima.»

»Vendar tudi pri vas ni šlo brez križev in težav vsa ta dolga leta?« sem hotela nadaljevati razgovor.

»Vsaka hiša in družina, vsako srce ga ima — mero trpljenja. Kaj bi tajila! Dokler so bili otroci majhni, so bile te skrbi majhne, zdaj so vsaki dan večje. Otroci odhajajo v uk in v tovarne. Drugače mislijo in hočejo kakor mi starejši. Marsikaj je treba razumeti in potrpeti. Z mozem delava in vlečeva dalje, toda nisva več mlada. Pa, bo že kako.« Matičkova mama je utihnila in se zamislila.

»Ne bojte se, mama! Otroci, ki so zrasli v takemle domu, kakor je vaš, pod tako lepimi gorami, pri tako dobri mami, se ne morejo do kraja izgubiti in pokvariti,« tolaži učiteljica-vzgojiteljica Anica.

»Da bi res bilo po vašem!« je dahnila mama in pogledala skozi okno. Nekdo je vstopil v vežo. Treba bo pripraviti popoldansko malico. Midve pa sva vstali, se zahvalili Matičkovi mami za gostoljubje in se pripravljali za odhod.

»Mogli bi še malo posedeti, zunan pod našim orehom,« sili Matičkova mama.

ko sva se z Anico vračali po stezici preko travnika, kateremu pravijo Ječense, proti zdravilišču.

»Ti, vprašaj še ti mene, če sem še jetična,« se pošala Anica.

»No, ječna še?« nadaljujem šalo.

»Nič več jetična, ampak zdrava kakor Matičkov ržen kruh. V tem čudovitem podgorskem svetu se moraš pozdraviti in jaz sem danes prav zares zdrava.«

Tedaj sem stisnila roko, belo in ozko Aničino roko, in ji iz vsega srca zaželela zdravja, nama obema pa domače zadovoljnosti in življenjske modrosti, kakršno ima Matičkova mama v kmečkem domu gori pod Kriško goro.

Darina Konc

Veljavnost

Ko sem hodil drugo leto v šolo enorazrednico, smo dobili nalogo, ki je nismo vsi naredili. Jaz sem šel rajši z drugimi dečki na gmajno orehe klatit. Kar nas je prišlo naslednji dan v šolo brez naloge, smo bili zaprti, kajpak. Zato sem zamudil doma obed.

»Kod si hodil?« me vpraša oče. Hudo je bilo povedati po pravici. Toda laž mi je oče tako pristudil, da se nisem mogel zlagati. Še danes jo sovražim.

Mati je postavila predme skodelico hladne jedi, oče je pa segel po klobčiču hodničnega sukanca, odtrgal dolgo nit in mi velel: »Nogo!« Dvignil sem nogo in strahoma čakal, kaj bo. Oče me je otvezel za nogo na nitko in me privezal k stopici javorove mize.

»Tako! Sedaj boš pa doma zaprt, da boš vedel, kaj je tvoja dolžnost.«

Pahnil je predme torbico s šolskimi knjigami in odšel z vsemi drugimi iz hiše na travnik nakladata otavo. Hišna in večna vrata je pustil nalašč odprta na stečaj.

Ali veste, kaj se pravi tlačiti na vozu seno, otavo v soncu in potem še jahati domov grede na konju? Če neveste, vas pomilujem, kakor sem — ubog jetnik — pomiloval tedaj sam sebe. Toda nitke si nisem upal utrgati. Tudi pajčevina bi me bila držala. Očetova veljavnost me je držala, ne nitka.

Ali veste sedaj, kaj je veljavnost? Brez nje bi šlo človeštvo v ruševine.

Franč Sal. Finžgar

Za dobro voljo

Samogovor

Vdova med pogrebom svojega moža:
»Koliko rož! Kako bi bil Makselj vesel, če bi to doživel!«

Sosedje

»Mož:« »Lačen sem, skuhaj mi eno klobaso.«

Žena: »Kaj, ali si pozabil, da gremo k sedovim na večerjo?«

Mož: »Hvala ti, draga! Skuhaj mi prosim dve klobasi.«

koš; a prereševati ni mogla dolgo teh novosti; bodisi da je mater Mozolko grozna smrt Blaža tako razvnela, bodisi da je ona klepetulja o kom drugem kako besedo preveč zanimala, kajti kmalu je bila Bolzetova špela zopet pred hišo ter pobirala urno pot navzdol proti vasi; v lice pa je bila proti navadi malo rdeča. Še pred njenim odhodom pa je bila mala Polonica na ves glas zajokala in odšla v svojo izbo na drugem koncu hiše, kjer je navadno spala, ter je zapahnila duri za seboj.

Ko je hlapec France zavpil, da gredo štirje biriči na Paleževino, je stopila Mozolka na hišni prag in pogledala tja na reber za onimi štirimi Oči pa so ji objokane; postala je malo na pragu in se potem molče vrnila v hišo.

Pavleka ni bilo doma; šel je bil navsezgobj v gozd.

Polonica je čula vpitje hlapčeve, a nje ni to nič vznemirilo. Dobro je vedela, da Nandeta ni tam in da ga bodo tudi drugod zastopali iskali. Vedela je pa tudi, da Nandeta pri umorjenem stricu ni imel nič opraviti. Saj ji je bil še včeraj zjutraj sam rekel, da stricu ne želi nič žalega, ker je njen stric.

Komisar je bil vtem s svojimi spremljevalci prišel do Nandetove hiše in poslal enega stražnika na drugo stran, sam pa je potrkal na sprednja vrata.

Izprevideli so kmalu, da ni nikogar notri,

ali pa da se, če je notri, noče oglasiti. Zato-rej siloma odpro vežne duri.

Komisar je preiskal in pretaknil vse kote od kleti do podstrešja, pa ni mogel najti nič živega in nič sumljivega, po čemer bi se moglo soditi, da lastnik hodi po krivičnih potih.

Tudi Poljak je pridno pretikaval po izbah.

Ko se vrne iz zadnjega konca v sprednjo izbo, mu pokaže komisar s smehom zganjen listič papirja, ki ga je bil našel v kotu pod mizo:

»Ne bil bi verjel, da bom v taki koči tak pravilni billet doux* našel! Berite, gospod oskrbnik!«

Ta razgrne list in jamne čitati. Bil je začetek pisma, ki ga je hotel Nandeta včeraj dati Polonci, ko se je mislil posloviti; a med pisanjem se je odločil, storiti to ustno; pustil je torej pismo; v kratkih njegovih vrstah se ni bil nič drugega povedal nego o svoji ljubezni. Bilo je tudi to pisanje popolnoma nesumljivo.

»Kaj hočemo torej!« reče komisar ter se obrne k oskrbniku, »ali idemo še tisto njegovo ljubico izpraševati? Daleč ni! Pa kaj vam je, gospod, ali vam je slabo?«

Poljak je stal bled in nem sredi sobe in v tresočih se rokah držal oni list.

»Ne, ne,« reče hitro ter se ojači, »nekaj

*) billet doux — ljubavno pismo.

sem se domislil, nekaj sem se domislil, neka podobnost v pisavi — pa to je le slučaj; idimo torej k Mozolki!«

Huissiera zapreta zopet vse duri in vsi odidejo proti Mozolovini.

Poljak je zaostal nekoliko korakov ter pogledal še enkrat ono pisemce; z roko si je pogladil čelo in oči, kakor da bi boljše videl — in z nemirnimi ustnami je zašepetal: »Pisava je njegova; pa kako pride pisanje sem? Da bi bil on —? Ni mogoče!«

Hlapec France, ki je bil ves čas od daleč opazoval, kaj se godi okrog Paleževine, je spoznal zdaj s strahom, da gredo »biriči« proti Mozolovini.

Zdaj pa ni postal pred vežo ter kričal vanjo, nego v hišo je planil ter tukaj šele viknil Mozolki:

»Za božjo voljo, sem gredo biriči, semkaj k nam!«

»Naj gredo!« reče osorno ona, kakor da bi jo to prav nič ne brigalo. Pa odvezala si je predpasnik in rokava snela ter tako stopila na prag.

Komisar Mulej je bil vljuden mož.

»Dober dan, mati,« je dejal prijazno, ko je stopil pred vežo. »Vi ste Mozolova mati, ne?«

»Da, da!« reče ona in, a koravno na kmetih ni navada, vprašati koga takoj pri njegovem prihodu, po kaj ali zakaj je prišel, jo je vendar osupnil ta na Mozolovini pač

redki pohod tako, da je hitro nehoti pristavila: »Kaj pa vendar hočete, gospodje?«

Komisar pa je bil tudi previden mož.

»Precej bomo povedali,« deje, »pustite nas le malo v hišo; vroče je tu zunaj!«

Obenem stopi z oskrbnikom za Mozolko v čedno pospravljeno izbo na sprednji strani. Oborožena stražnika, ki ju je hlapec France le bolj od daleč, tam iz hleva sem, ogledoval, sta ostala pred vežo.

»Tako umazano je pri nas!« reče Mozolka in pobriše s prtičem po beli javorovi mizi v kotu in po stolu za njo, na katerih pa ni bilo videti trohice prahu.

»Lepo imate in prijazno,« meni komisar in sede k mizi.

Potem povpraša, je li žalostna smrt Blaževa že znana gospodinji, in, ko ta osorno pritrdi, pozveduje komisar na dolgo in obširno, kdaj je šel Blaž od doma, kje je bil prej, kaj je nameraval in enake stvari. Novega je malo zvedel. Mozolka je sicer povedala, kar ji je bilo znano, a tega ni bilo mnogo. Le o Nandetu ni znila besede in tudi o tem ne, da je stric Blaž šel od doma z namenom, rokovnajče zatožiti, kakor ji je bil to že včeraj hlapec France pravil.

»Pretepaval se je pač kakor zadnjič, ko je prišel z razbito črepinjo domov iz Kamnika,« reče naposled; »bogvedi kako bi se mu bilo takrat godilo, ko bi ga ne bil oni rešil.«

(Dalje prihodnjič)

RADIOTELEVIZIJSKI PROGRAM

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 13. septembra: 08.55 do 13.00 Evropsko veslaško prvenstvo v Celovcu na Vrbskem jezeru za moške — 15.30 Prenos evropskega veslaškega prvenstva — 16.30 Za otroke od 5. leta naprej: „Hišica“ — 16.55 Za otroke od 6. leta dalje: „Vrabček“ (v barvi) — 17.05 Za družino: Modno srečanje Dunaj—Hamburg (v barvi) — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 „Dežela Klik-Klek“ (v barvi), lahko noč oddaja za naše najmanjše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 Dober večer v soboto... želi Heinz Conrads — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Sezonska bilanca: Karl Farkaš in njegov ansambel — 21.30 Športni žurnal — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Naš nočni program: „Sirocco — med Kairom in Damaskom“; pustolovski film — 23.00 Konec oddaje.

NEDELJA, 14. septembra: 8.55 do 13.00 Evropsko veslaško prvenstvo v Celovcu na Vrbskem jezeru; finale in končna slovesnost — 15.30 Ponovitev prejšnjega — 16.25 Za mladino od 11. leta naprej: „Pas Namajoka“, mladinska igra — 17.35 Film za te — 18.00 Iz moje biblioteke: Waldbrunn čita Karla Maya — 16.25 „Dežela Klik-Klek“ (v barvi), lahko noč oddaja za naše najmanjše — 18.30 S skrito kamero — 19.00 Čas v sliki ter vprašanje tedna — 19.30 Športni pregled — 20.10 Kristjan v času — 20.15 „Trčanje“, igralni film — 21.40 Koncert dunajskih filharmonikov dirigira Zubin Metha — 22.35 Čas v sliki in konec oddaje.

PONEDELJEK, 15. septembra: 18.00 Preskus — 18.20 „Dežela Klik-Klek“, lahko noč oddaja za naše najmanjše (v barvi) — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Kam nas vodi veter — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 „Simon Templar... in labirint glasov“ — 21.00 Telesport v ponedeljek — 22.00 Čas v sliki — 22.10 Posebno za vas: „Limbo“ (v barvi) — 22.40 Konec oddaje.

TOREK, 16. septembra: 18.00 Walter in Connie. Tečaj angleškega jezika za začetnike — 18.20 „Dežela Klik-Klek“ (v barvi), lahko noč oddaja za naše najmanjše — 18.25 Kulturne aktualnosti — 18.45 Reklama — 18.50 „Rinaldo Rinaldini“ (v barvi), vrsta pustolovščin — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Prosim, odložite — 21.15 Predstava Sente Bergerjeve (v barvi) — 22.15 Čas v sliki — 22.25 Prenos iz Aten (evrovizija): Evropsko prvenstvo v lahki atletiki.

SREDA, 17. septembra: 11.00 Program za delavce — 11.45 Telesport v ponedeljek — 14.00 Evropsko prvenstvo v lahki atletiki iz Aten — 16.30 Za otroke od 6. leta naprej: „Ukradena kamela“ — 17.10 Za mladino od 11. leta naprej: Kdo dela z nami? — 17.30 Saltkraken — 18.00 En Français: Tečaj francoskega jezika — 18.20 „Dežela Klik-Klek“ (v barvi), lahko noč oddaja za naše najmanjše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 Kuhinja v televiziji — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 Sestanek z živalmi — 21.05 „Corzitreska“ televizijska igra Adolfa Muschga — 22.35 Čas v sliki — 22.45 Evropsko lahkoatletsko prvenstvo.

ČETRTEK, 18. septembra: 16.30 Prenos evropskega lahkoatletskega prvenstva iz Aten — 18.00 Dobrodošli v Italiji: Tečaj italijanskega jezika za začetnike — 18.20 „Dežela Klik-Klek“, lahko noč oddaja za naše najmanjše (v barvi) — 18.25 Športni mozaik — 18.45 Reklama — 18.50 Policijsko poročilo — Dragnet (v barvi) — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 „Vladar brez krone“, zgodovinski film — 21.55 Čas v sliki — 22.05 Prenos evropskega lahkoatletskega prvenstva iz Aten.

PETEK, 19. septembra: 11.00 Program za delavce: „Kaj počenja vse, ta ženska“ — 16.00 Prenos evropskega lahkoatletskega prvenstva iz Aten — 18.00 Evropa — 18.20 „Dežela Klik-Klek“ (v barvi), lahko noč oddaja za naše najmanjše — 18.25 Podoba Avstrije — 18.45 Reklama — 18.50 S taksijem (v barvi) — 19.16 ORF danes zvečer — 19.21 Reklama — 20.06 Šport — 20.10 Reklama — 20.15 „Eden in drugi“, televizijska igra o problemu — 21.20 Časovni potek dogodkov — 22.20 Čas v sliki — 22.30 Prenos evropskega lahkoatletskega prvenstva iz Aten (evrovizija).

TELEVIZIJA LJUBLJANA

PETEK, 12. septembra 1969: 9.45 TV v šoli — 14.45 TV v šoli — 18.15 P. I. Čajkovski: Koncert za violino in orkester v D-duru — 19.00 Po Sloveniji — 19.20 Svet na zaslonu — 20.00 TV dnevnik — 20.35 Princ študent — ameriški film — 23.50 Poročila.

SOBOTA, 13. septembra: 17.55 Po domače s Henčkovim ansamblom — 18.25 Disneyev svet — 19.15 Kitajska vojna — iz cikla Sprehod skozi čas — 20.00 TV dnevnik — 20.35 TV magazin — 21.35 Rezervirano za smeh — 21.50 Serijski film — 22.40 TV kašipot — 23.00 Poročila — 23.25 Športna reportaža.

NEDELJA, 14. 9.: 8.55 Evropsko veslaško prvenstvo — prenos z Vrbskega jezera — 11.50 Nadaljevanje prenosa z Vrbskega jezera — 12.45 Disneyev svet — 13.55 Motorne dirke za veliko nagrado Jadrana — 18.30 Nevesta v Črnem — španski film — 20.35 Fantje in dekleta — humoreska — 21.35 Športni pregled — 22.05 TV dnevnik.

PONEDELJEK, 15. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 14.45 TV v šoli — Angleščina — 15.55 Nemščina — 16.10 Ruščina — 17.45 Tiktak: Suzankin svet II — 18.00 Po Sloveniji — 18.30 Pri zobozdravniku — 18.50 Zabavno glasbena oddaja — 19.20 Kalejdoskop — 20.35 M. Gorki: Maljva — drama.

TOREK, 16. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Ruščina — 16.00 Angleščina — 16.30 Atene: Evropsko atletsko prvenstvo — 19.00 Izseljeniški večer — I. del — 19.25 Na sedmi stezi — 20.35 Postopači — italijanski film — 22.15 Evropsko atletsko prvenstvo.

SREDA, 17. 9.: 9.35 TV v šoli — 14.00 Atene: Evropsko atletsko prvenstvo — 17.45 Rastimo — oddaja za otroke — 18.30 Velika pustolovščina — serijski film — 19.15 Prenos športnega dogodka — 20.15 Nadaljevanje športnega dogodka — 21.05 Človek s kamero — 22.05 Poročila.

ČETRTEK, 18. 9.: 9.35 TV v šoli — 10.30 Angleščina — 10.45 Nemščina — 11.00 Francoščina — 16.30 Atene: Evropsko atletsko prvenstvo — 17.45 Po Sloveniji — 18.45 TV komedija — 20.35 Vozniško dovoljenje, prosim — 21.10 Smart — serijski film — 21.35 Evropsko atletsko prvenstvo.

Državno nogometno prvenstvo

GAK — Venna 0 : 0

Na igrišču GAK v Gradcu je gledalo tekmo 6000 ljudi. Dunajčani so presenetili z odlično igralno storilnostjo in so zaslužen odesli iz Gradca eno točko. Obe moštvi sta pokazali napeto in hitro igro, v kateri je bil GAK deloma v premoči. Po tekmi je bilo hudo razburjenje med občinstvom, ki je hotelo sodnika napasti, pa celo igralce Vienne, češ da je oškodoval domače moštvo.

Eisenstadt — Wattens 0 : 1 (0 : 1)

V Eisenstadtu je prišlo 5000 gledalcev. Zmaga Tirolcev, tako imenovane »milijonske enajstorice«, je zaslužena, kajti bili so pred vrati Gradiščancev bolj nevarni in so imeli tudi več možnosti za dosego golov.

Avstrija Dunaj — Avstrija Salzburg 3 : 0

Salzburška Avstrija, ki je veljala pred začetkom avstrijskega nogometnega prvenstva za letošnjega favorita v nacionalni ligi, je tudi v soboto popolnoma razočarala. Dunajska Avstrija jo je porazila 3 : 0 in tudi v tretji igri ni zabila niti gola. Tako ostaja

še nadalje na zadnjem mestu. Njen količnik je 0 : 7. Kodat (Salzburg) je bil zaradi grobega prekrška v 71. minuti izključen iz igre. Kögelberger (Dunaj) je v 70. minuti zgrešil enajstmetrovko. Na dunajskem stadionu je gledalo tekmo 3500 občinstva.

Wacker Innsbruck — FC Dornbirn 3 : 1 (2 : 0)

Na stadionu v Tivoliju (Innsbruck) se je zbralo 6000 gledalcev. Wacker Innsbruck je imel v tej tekmi lahkega nasprotnika. In če bodo Predarlčani nadaljevali s tako slabšo igro, potem gotovo ne bodo ostali v nacionalni ligi. Tudi Innsbručani niso pokazali proti slabemu nasprotniku bogve kako znanje, trije goli in nekaj dobrih potez v igri, niso mogli zadovoljiti innsbruškega občinstva. Ettmayer (Wacker) ni mogel z enajstmetrovke poslati žoge v nasprotnikovo mrežo.

VÖST Linz — Admira-Energie 2 : 0 (0 : 0)

Na stadionu v Linzu se je zbralo 3000 ljudi, da bi videli zmago domačega moštva. In res novinec iz Linza se je tudi tokrat

dobro predstavil in zmagal 2 : 0. Zlasti so bili nadmočni v drugem polčasu; tedaj so zabili dva gola, čeprav sta padla šele v zadnjih minutah tekme. Zmaga pa bi lahko izpadla še izdatneje, če ne bi imela Admira sijajnega vratarja Draxelmaierja.

Wiener Sportklub — LASK 2 : 0

Na igrišču Sportkluba je prišlo 9000 gledalcev. Dvoboj obeh rivalov na vrhu se je končal z gotovo zmago Dunajčanov. Poleg tega je bil razveljavljen še en gol Dunajčanov, zaradi offside (Hörmayer, Sportklub), tudi Linčanom sodnik ni priznal enega gola.

REGIONALNA LIGA: NOBENE TOČKE ZA KOROŠKO

Niti ene točke niso dosegli v soboto koroški regionalni klubi na gornjeavstrijskih igriščih. WSG Radentheim je izgubil v Grieskirchnu 0 : 1, Wolfsberg se je moral zadovoljiti v Ranshofnu s porazom 0 : 2 in končno je moral koroški novinec Rapid iz Lienza proti SVS Linzu potegniti krajšo, premagan je bil z rezultatom 1 : 2.

JUGOSLOVANSKA ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Doslej so v jugoslovanski nogometni zvezni ligi igrali že tri tekme. Slovenska zastopnika Olimpija iz Ljubljane in Maribor sta igrala takole: Prvo tekmo je Olimpija izgubila v Beogradu proti Partizanu 0 : 2, drugo tekmo je v Ljubljani izgubila proti niškemu Radniškemu z rezultatom

0 : 1 in to nedeljo je igrala v Zagrebu z Dinamom, ki jo je izgubila s tesnim rezultatom 3 : 2.

Maribor je igral prvo tekmo v Sarajevu z Železničarjem 0 : 0, drugo je dobil na svojem igrišču proti skopskemu Vardarju 2 : 0, v nedeljo pa je doživel strahovit poraz v Mostarju proti Veležu 0 : 5. Vsekakor je Maribor iz treh tekem iztržil tri točke, do čim Olimpija nima nobene točke.

- **REGENMÄNTEL** zum Schulbeginn und
- **HERBSTMÄNTEL** aller Art im Mantelfachgeschäft

V. TARMANN

Völkermarkter Str. 16, Tel. 85276
9020 KLAGENFURT

Iščem dve mladi **SERVIRKI** (lahko tudi začetnici), nudimo dobro plačo.

Rožanski dom ANTONIČ

A-9184 ŠT. JAKOB v Rožu
Reka — Telefon 04253 — 241

Podjunski trgovski center
Braje **RUTAR & Co.**

Dobla ves - Eberndorf

Tudi pozimi stalno toplo stanovanje — brez težav — ako kurite sodobno

PEČI NA OLJE

v največji izbiri — ugodne cene — sedaj letni **POPUST** in kot vedno — brezplačna dostava na dom.

pri **RUTARJU, Dobla ves**
Telefon 04236-281

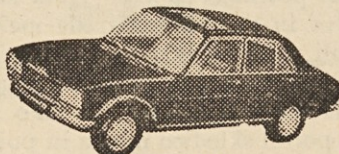

Der billigste und einfachste Weg zum Auto bei der

AUTO-TOMBOLA

KLAGENFURT, 21. SEPTEMBER 1969

14 Uhr / Messegelände

Peugeot 504

Fa. Rudolf Wurm OHG Klagenfurt St. Veiter Ring 25

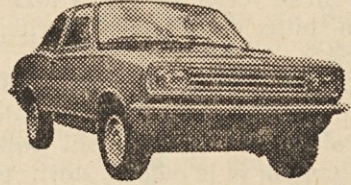
Ford 15 M RS

Fa. Autohaus Kaposi & Co. Klagenfurt Pischeldorferstraße 219

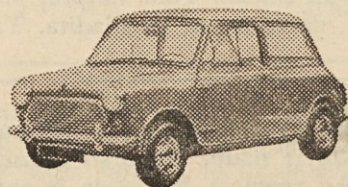
Ford 12 M

Fa. Autohaus Kaposi & Co. Klagenfurt Pischeldorferstraße 219

Vauxhall Viva de Luxe

Fa. Andreas Krainer Klagenfurt Rosentalerstraße 162

Austin Mini 1000 Export

Fa. Automobile Kroplunig Karl Klagenfurt Rosentalerstraße 54

Der größte Schlager der letzten Jahre

5 AUTOS

20 TOMBOLATREFFER:

Blaupunkt Farbfernseher
Washvollautomat
Elektro u. Haushaltsgeräte
Flugreisen Ski - u. Badeurlaube

weitere 480 wertvolle Treffer

Tombolakarten erhältlich in Trafiken und bei allen Mitarbeitern des Kriegsofopferverbandes

Najcenejša pot do avtomobila je pri **AVTOTOMBOLI** v Celovcu, dne 21. septembra 1969, ob 14. uri na sejmskem razstavišču. — 5 **AVTOMOBILOV**: Peugeot 504; Ford 15 MRS; Ford 12 M; Vauxhall Viva de Luxe; Austin Mini 1000 Export. — 20 **GLAVNIH DOBITKOV**.

Vstopnice za tombolo dobite v trafikah in pri vseh sodelavcih zvez vojnih žrtev.